

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 10 f.
HIRDETÉSEK:
4-hatásos pont sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér
Nyitólát sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vazérókk: Csak a nemzet vesztes.
- Árpád emlékezete.
- A tatár kálvinisták.
- Gyermekgyilkos szövetség Gyulán.
- Véres zavargások.
- Károlyi István a ravatalon.
- A pikáns talizmán.
- Gyilkos rendőrök.
- Az apa bűne.
- Kristóffy nem politizál.
- Sodoma.
- Az osztrák-horvát fegyverbarátság.
- Baross kútja.
- Tárca: Két leány és egy asszony. Írta: Vécseiné-Jankovich Lujza.

Csak a nemzet vesztes.

Arad, augusztus 1.

Az utóbbi időben a magyar miniszterek ritkán jártak királyi audienciára. Jó idő múlt el azóta, hogy Wekerle rapporton jelent meg a király előtt s az eddigi audienciáknak komoly jelentőségük alig akadt. A miniszterelnöknek kevés jelenteni valója volt eddig. A kormány utját a paktumban lefektetett elvek igazgatták idáig, s az abban foglalt megállapodások kizárták, hogy az audienciázó kormányférfiak meglepetéssel találkozzanak fönt vagy alant. Nem is hoztak az eddigi kihallgatások meglepetést s nem hozott ilyet a mostani sem. Mert a nemzet elevenébe vágó kérdésekről — a kormány fölfogása szerint — ezuttal is alig lehetett szó.

Wekerle Sándor legutóbbi kihallgatása tudtunkkal: a kiegyezésnek szült. A nek a rossz szerződésnek, melyben a politika kulissza-hirei szerint a magyar kormány csufosan alulmaradt s a kormányzásban ezideig elkövetett baklövéseit egy súlyos komplikációkra okot szolgáltató könnyelműséggel tetézte.

Nem tudjuk, mi rejtőzött Wekerle Sándor utitáskájában, amikor elindult a mostani nevezetes ischli utra; leszámolt-e vajjon az ország hangulatával is, vagy csak a király és a koalíció között létrejött szerződés teljesítményeiről referált. Ha tán az ország hangulatáról is volt beszámolni valója, nem felejtette ki utitáskájából a politikusnak vajmi ritkán használatos hadiszerszámaikat, az őszinteséget és az igazságot, nehogy ideleinn megint azt higgye a nép, hogy minden bajnak az a forrása, mert a királyt „lekiismeretlen tanácsosok” veszik körül.

Ha a magyar királyt kedves miniszterelnöke hiven óhajtotta értesíteni a nemzeti közakaratról, nem mulaszthatta el fölvilágosítani a következőkről:

A nemzetet hidegen hagyta a paktum, amely a korona és a kormány közt létrejött, egyfelől azért, hogy a korona megkapja a pénzt és a katonát, másfelől azért, hogy a kormány zavartalan uralmat biztosíthasson magának. A nemzet ma is magáénak vallja azokat a jogokat, amelyekért a küzdelmet folytatta

és a jogok érvényesítéséért harcolni is kész. — A nemzet csak a fegyverszünet okáért nyugodott bele abba, hogy például az ugynevezett katonai kérdések egyelőre levetessenek a napirendről, de rekompenzáció nélkül a véradó fölemeléséről hallani sem akar. Az ország közvéleménye nemzeti veszedelemnek tartja a gazdasági szövetségnek időtlen-időig való föntartását és követeli az önálló vámterületet. A nép lelkében még a saját vezéreinek megalkuvó politikája sem képes előlni a tisztultabb függetlenségi ideálokat, — nem azokat, amelyekkel a koalíció pártjai parádézna — mert a népet évtizedeken keresztül annyira meggyőzték ezen ideálok fönségéről, hogy most már nem képes — nem bizni bennük. A népnek valamennyi osztálya sanyargatott és elégtelen. A szociális keserűség mélyeségebb, mint valaha volt. Mindenki vár valamit, de a nép elől torlaszokkal vannak elzárva a jólét csatornái. A kormány átmeneti föladatokra vállalkozván, nem tudja kielégíteni a népjólétre vonatkozó igényeket. A paktum, a szerződés becsületbeli kötelezettséggel vállalt egyezség csak a korona érdekét szolgálja, de a nemzeti kívánságokból és vágyakból nem elégít ki semmit. Az áldozatok egyoldalúak. Az új korszaknak csak egy vesztese van és ez: a nemzet.

A koalíció miniszterelnöke bizonyosan nem ezeket mondta. Nem mondhatta ezt, mert ebben az esetben feneketlen mélysé-

Két leány és egy asszony.

Írta: Vécseiné-Jankovich Lujza.

Szín: Egy nagyobb vidéki város megyeházának diszterme, ahol most a közművelődési egyesület a rendes matinéját tartja.

Idő: Vasárnap délelőtt. A magas, gót-stíliu ablakokon beszűrődik a bágyadt téli napsugár. A falakon körül az uralkodók és a nemzet nagyjainak életnagyságu képe. A főhelyen a szőnyeggel leterített pódium: a teremben sorjában a székek, melyek még jórészt üresek, mert a közönség csak most szállingózik.

E pillanatban két fiatal leány lép be két éltes nő társaságában és az első széksoron mindjárt helyet is foglalnak. Az egyik leány tulkarcsu és érdekes, halvány arca van. Keresetlen eleganciával öltözködik, szóval igazi nagyvárosi leány, aki bizonyos pártfogónói modorban bánik a barátjával, kinek egész lényéről csak úgy sugárzik az életkedv és egészség. Az ő piros, gömbölyü arcán ugyan meg nem látszik, hogy az előző éjjelt áttáncolta és csak reggel pihent vagy két órát. Az önfeledt, pajkos kacaj, mely minduntalan előtör ajkai közül és két nyílt tekintetű gyermekszeme elárulják a tapasztalatlan, naiv leányt, aki még rózsaszínben látja a világot és első szóra mindent elhisz.

Amint elhelyezkedtek és kissé körültekintenek, ősi szokás szerint mindjárt hozzá is kezdenek a tereferéhez.

Az egyik: Milyen véletlen szerencse, hogy találkoztunk! Anyával már éppen azon tanakodtunk, hogy kihez fordulhatnánk utbagazításért, mikor a te hangodat meghallottam

A másik: Én is nagyon megörültem neked.

Évek óta nem láttalak és mégis azonnal rád ismertem. Az arcod a régi, hanem sokat nőttél azóta.

Az egyik: Erre, te bohó! Inkább te nőttél meg. Hgy utoljára az intézet vizsgáján egymás mellett állottunk, alig értél a vállamig s most majdnem olyan magas vagy, mint én, és milyen elegáns, nagyvárosias. Sokért nem adnám, ha olyan fellépésem lenne. De hiába, ezt nem lehet tanulni, erre születni kell. Én még most is olyan széles, meggondolatlan teremtes vagyok. Az első benyomás uralkodik rajtam. Semmit sem tudok eltitkolni, mindent leolvashatnak az arcomról. Például a tegnapi bálon is. De igaz! Miért nem voltatok ott? Nem is álmodtam, hogy veled ne találkozzam.

A másik (epésen): Mert nem volt kedvem. Mert azt tartottam a legnagyobb bolondságnak, ha egy fiatal lány bálba megy. Pardon! hogy így elszóltam magam, de tapasztalataim vannak e téren. Tudom előre, hogy sem a költség, sem a fáradtság nem fizeti ki magát, mert az ember mindig és újra egy illúzióval szegényebben és egy szomorú tapasztalattal gazdagabban tér haza. A fiatal emberek manapság csak a nagyon gazdag leányokat és az asszonyokat táncoltatják, hogy miért, azt ők tudják... Ezeken okulva, egyáltalán lemondtam a bálózásról. Annál sokkal nagyobb élvezetet találok egy érdekes, divatos regény olvasásában.

Az egyik (növekedő ámulattal néz rá): Mit beszélsz össze-vissza! Szinte nem is értem. Hogy a lányok nem táncolnak. Hiszen engem még lélekzethez sem engedték jutni a fiuk! Az első 10 perc alatt tele volt irv. a táncrendem. Nemcsak erre a bálra, hanem a következőre is. Olyan kedvesen ostromolták anyuskát, hogy

arra is behozzon, meg a harmadikra is, egyszóval valamennyire, ahányat csak rendezni fognak az idén, hogy a jó lélek megigérté, hogy részt veszünk valamennyin, bacsak lehet. És most olyan boldog, olyan nagyon boldog vagyok, ha arra gondolok, hogy az élvezetek szakadatlan láncolata várakozik reám a közel jövőben. Es el kell jönnöd neked is. Az én kedvemért! Meglásd, jól fogsz mulatni.

A másik (rideg, visszautasító hangon, melyből kiérzik a ros zul palástolt irigység): Talán a táncosaid fölőlségéből juttatnál nekem? Köszönöm. Én hü szoktam maradni az elveimhez. Hanem a te sikerednek szívből örülök és gratulálok hozzá. Mondd el már, hogyan történt?

Az egyik (a boldog visszaemlékezéstől nekipirultan): Szívesen Ugysem kezdik még az előadást. Tehát: attól a pillanattól kezdve, hogy a mama kimondta a szentenciát, hogy az idei „Katalin bálon” be fog engem vezetni a világba, csupa mámor volt az életem. A ruhámat Budapestről rendeltük meg. Gyönyörű volt. Hőfehér illuzion, selyem alapon, vadrózsa csokrokkal diszitve. Mikor felpróbáltam, úgy éreztem magam, mintha szárnyaim nőttek volna és bohó vágyat éreztem, hogy végig repüljek benne az egész gyönyörűsége világon...

Végre felvirradt a nagy nap. Készülni kellett, pakolni. Az a lázas izgatottság, boldog kavarodás! Dél felé befogott az öreg Márton a nagy családi hintóba és mi ezer szerencsekívánatok közt utrakeltünk. A kocsiiban jó mélyen behúzódtam a sarokba és lehunyt szemekkel álmodoztam az egész uton. Ugy tetszett nekem, hogy álmainak csak folytatása az a fényes tündérvilág, melynek bejáratánál frakkos fiatal urak várakoztak reánk. És szinte öntudat

gei nyitak volna meg a képtelen helyzetnek, s mert vigyázni kellett arra, hogy véletlenül se ejtsen ki igaz szót: mert ez esetben hátha elejtette volna — a husosfazekat. Ebben pedig a koalíció a nyertes! (*)

Árpád emlékezete.

A pusztaszeri országos ünnep.

A törvényhatóságok részvétele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Az országos Árpád ünnep iránt, mely szeptember 15 én lesz, országsszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Az ünnepre való meghívók szétküldés óta egymásután jelentkeznek a részvételre vármegyék, törvényhatósági joggal bíró s rendezett tanácsú városok és bejelentik képviselőiket név szerint is. Többnyire 2—3 képviselőt küldenek ki s a nemzeti ünnepély tetemes költségeinek fedezésére szolgáló adományokat egyidejűleg be is küldik takarékpénztári cheque útján a Pesti Első Hazai Takarékpénztárhoz, mely a begyűlt adományok ke. elését készségesen elvállalta.

Egyes vármegyék, tekintettel a nyári szünetre, bejelentik ugyan képviseltetésüket, de adományaik beküldését későbbre ígérk, amikor majdan összehívandó törvényhatósági közgyűlésük útján azt megszavaztatják. Az Árpád-ünnep központi rendező-bizottságához a napokban érkezett le a magy. kir. kereskedelmi miniszter leirata, melyben arról értesíti a bizottságot, hogy a szeptember 15-diki pusztaszeri országos ünnepre Kistelekig, illetőleg Szeged és vissza három napra terjedő 50 százalékos kedvezményes utazást engedélyez a Máv. összes vonalain, a helyi érdekű vonalak és a szomszédos forgalom kivételével Egyidejűleg folyik a munka a pusztaszeri millenárius emlékmű kijavítása és az ott levő nemzeti park rendezése körül is, melyet a kormány végeztet tetemes költséggel. A helyszíni szemlét e végett pár hét előtt végezte Forster Gyula báró, a műemlékek országos

bizottságának elnöke. A szegedi bizottság is derekasan végzi munkáját a kiküldöttek elszállásolása s Szeged, illetőleg Kistelek vasutállomásától Pusztaszerig való elszállításuk ügyében. A budapesti központi bizottság titkára, Szalay Károly tanár, e közben összejárja az ország több városait, felkeresi a vármegyék és városok főhatóságait, lelkesítve, buzdítva az ünnepelésre és e mellett nagy odaadással végzi a központi iroda teendőit is.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, a napokban ígérte meg, hogy a törvényhozás hivatalos képviseltetése ügyében mielőbb intézkedni fog és a tudományos és mindennemű kulturális testületek is tömegesen jelentik be az ünnepélyen való képviseltetésüket. Az előzmények után itélve, a pusztaszeri országos Árpád-ünnepély eszméje a nemzeti társadalom lelkében termékeny talajra talált és annak fényes sikere felől az egyre szaporodó jelentkezésekből itélve, immár nyugodtak lehetünk és nem kell tartani attól, hogy egyszerű helyi jelentőségű ünnepély lesz. A kormány jóindulatu támogatása is biztosra vehető immár. Az ünnepély részletes programját most állítják össze és rövid idő alatt közre fogják adni. Semmi kétség az iránt nem merülhet fel, hogy az ünnep ott lesz az egész nemzet lélekében és méltó hálaáldozatot fog bemutatni a honalkotó s alkotmányos Árpád fejedelemnek.

A tatár kálvinisták.

A csárdás, mint dervistánc.

Egy kellemetlen osztrák vendég.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Egy osztrák lapban *Látogatás a sváboknál Délmagyarországon* cím alatt egy tárcsa jelent meg, melynek szerzője Ullwer dr. szerzetes, mellékfoglalkozása író; az osztrák írók leghálásabb témáját választotta, melynek mindig van olvasóközönsége. Magyarországról ír és ekközben piszkolódik ellenünk és hazudik, amint ezt kedves szomszédainktól már régóta meg-s oktuk.

Ullwer állítólag azért járt a Délvidéken, hogy kipuhatozza, vajjon alkalmas volna e itt a talaj egy kolostor alapítására, tényleg azonban aligha más célja nem volt. Amit a délvidéki svábságról ír, az oly bornirtság, hogy kacagni lehetne rajta, ha nem volna céltudatosan gonosz. Ugy látszik, érdemes volna nagyobb óvatossággal fogadni a Délvidéke jövő osztrák és német vendégeket. Ullwer dr. elsősorban azt kifogásolja, hogy a pályaudvarokon kívül és belül hirdetések és elárúsító bódék vannak. Az árusítók — írja a szerzetes — kizárólag zsidók és így igen komikusan hat ez a fölírás: „Hazai ipari cikkek.“

Ullwer ur így folytatja utleírását:

A pusztá. Ez a szó szláv eredetű. Valóságban nincsenek puszták. Mikor a törökök évszázados pusztítása kopárrá és kietlenné tette az országot, bejöttek a németek — a svábok — a Rajna vidékéről és megművelték az országot. Ma minden pusztán hullámzik a vetés; a csárda is eltűnt, csak a „csárdás“nak nevezett nemzeti tánc maradt fenn, mely a dervistánchoz hasonlít és amelyet a cigányok és a guruló héberek is átvettek.

A magyar nyelv. Ázsiai eredetű, semmi-lyen sem hasonlít az európai nyelvekhez. Meny-nyire büszke és féltékeny a magyar nyelvére, azt mindenki tudja; de hogy brutálisan elnyomja a többi, különösen a németet — nem fogja ez megboszulni magát?

A tulajdonképpen magyar kálvinista — ha közelebbről megnézzük hasított mandulaalakú szemét, lapos homlokát — *előttünk van a tatár.*

A szöke haj, kék szem mind német származásra vall és emellett tőzsgyökeres magyarok akarnak lenni — ki nevet még Görögországon?

Amint észrevehető, a különbség a keleti lustaság és az északi szorgalom között, ugy első pillanatra meg lehet különböztetni egy német falut a magyartól és romántól. A német falvak jólétet árulnak el; szép széles utcák, kőházak; minden községben több takarékpénztár és — *nincs zsidó.* A magyaroknál kis, piszkos szalmával fődött házak, a rozoga képmény a hagyományos golyafészekkel, a korcs-

nélkül fogadtam el karját az egyiknek, mert beleszedültem a nagy ragyogásba. Jöttek aztán sorjába és bemutatkoztak, mosolygó arccal táncra kérve fel és én most már csakugyan repültem. Különösen az, aki bevezetett... (hirtelen elhallgat).

A másik: Nos, miért hallgattál el? Ugy sejtem, az érdekese most következett volna.

Az egyik (megragadva társnője kezét): Mondd, ismered te azt a fiatalembert, aki most lépett a terembe?

A másik (a jelzett irányba tekint. Mindketten megbólintják a fejüket, mert az illető köszön nekik. Az egyik egész a haja tövéig elpirul. Ezt a másik persze azonnal észreveszi és örül, hogy ime, alkalma nyílt lerántani a hetedik égből a kis elbizakodottat): Ah, így vagyunk? Tehát Hajós Imre? Nos, azt az urat ismerem. *Nagyon is jól ismerem.*

Az egyik (rosszat sejtve): Milyen hangon mondd ezt?

A másik: Olyan hangon, kicsikém, melyből megértheted, hogy ő is az egyik az azon fiatalembereknek, akik miatt nem érdemes a lányoknak bába menni, mert könnyen ugráhatnak, mint te.

Az egyik (zavarral küzdve): Hogyan jártam én?

A másik (idegesen felnevet): Mint azok a bohó pillék, kiket elvakított a fény és neki-repültek a lángnak, nem sejtve, hogy elperzselik himporos szárnyacskaikat. Bocsáss meg, édes! Kissé banális a hasonlat, de erre csakugyan nem lehet mást alkalmazni. Hajós Imre, az ő délceg természetével, érdekes arcával a fiatal, tapasztalatlan lányok kész veszedelme. Ne resteld magad, szívem. Sokan vergődtek már az ő hálójában, mert alig van nő, aki, ha ő

foglalkozott vele, ott ne vesztette volna lelkét az ő veszedelmesen szép, szomorú tekintetű szemében. Pedig hát hiába minden, mert... Igazán nem tudom, mondjam e tovább?

Az egyik (veszedelmes kíváncsisággal): Már hogyné mondanád?! Csak folytasd.

A másik: Nézz hát oda! Ott a bal sarokban, közel a pódiumhoz ül egy feltűnően szép, barna asszony. Fekete ruha van rajta, a kalapján ibolya csokor...

Az egyik (eleinte nem néz arra, majd kétségbeesett bátorság lepi meg és odatekint): Ki az?

A másik (a modern lányok megdöbbenő szokimondásával): Ugy mondják, hogy a Hajós Imre szeretője. Különbözik pedig a legelső, a leg gazdagabb ügyvéd felesége és mint ilyen, szerepet visz a társaságban. Mondják azt is, hogy a fiatalember ráunt az asszonyra és szabadulna tőle. Megengedem azt is, hogy egy ilyen kedves ártatlansággal találkozzva, szívesen átengedné magát a várakozásnak. Fészket rakni... puha, meleg fészket... Uj életet kezdeni... becsületes, tiszta életet egy jó asszony oldalán... Bizonyára ez a fel feltörő vágy lepte őt meg tegnap éjjel is, mikor oly sokat volt körödben és a pillanat behatása alatt elnevezett őrangyalának, vezércsillagának, aki őt, a pusztában tévelygő vándort, az Igéret földjére vezeti.

Az egyik (vigyázatlanul): Csakugyan ezt mondta. De honnan tudod?

A másik (alig észrevehető gunnyal): A kis ujjam sugta meg. Tehát ezeket mondta? Valószínűleg úgy is érezt a mámorító bál éjszakán. De jött a reggel az ő kijózanító szürkéségével és vele a felébredés, mely eszébe juttatta az ő rab voltát. Figyelj csak! Látod, milyen kitaratóan nézi most az asszony? — Ez az a tekin-

tet, melynek engedelmeskedni kell Csakugyan. Már megy is. A másik pillanatban már ott lesz annak az asszonynak az oldalán, aki minden korlátot leromboló szenvedélyével uralkodik rajta. Ez ugyan ki nem eresztí a körmei közül! És vele szemben a te tudatlanságod, becsületességed nem is vehetné fel a harcot.

Az egyik (elboruló szemmel követi Hajós Imre elegáns alakját, amint az lassan végighalad a széksorok előtt, aztán halványra vált arccal mintegy magának mondja): Alig várom már, hogy menjünk innen. Fáj a fejem, meg fáradt is vagyok nagyon Otthon szeretnék lenni az én fehér leányszobámban. (A produkeciók ezalatt megkezdődtek. A szegény kis lány persze nem hall, nem élvez belőlük semmit. Ott künn is egyszerre havas felhők borították be az eget; a napsugár eltűnt. Mikor a program számaait végigjártaszották és a közönség készülődni kezd, a falusi lány mintha óriási tehertől szabadult volna meg, felsóhajt, aztán ideges sietséggel kezd bucsuzkodni társnőjétől): Isten veled!

A másik: A viszontlátásra!

Az egyik (szomorú mosolylyal): Oh Istenem... Ki tudja, mikor jövünk megint?... Egyáltalában bejövünk e az idén?... Én... én... igazat adok neked... Fiatal leánynak nem érdemes... (Elakad a szava, mert a tor-kát fojtogatja valami. E pillanatban a fiatal embernek egy feléje röppenő tekintetét fogja fel. E tekintet olyan beszédese, olyan sokat mondó, hogy a leánynak vad örömben dobog fel tőle a szíve.) „És mégis én fogok győzni!“ — ujjong fel magában. A napsugár újra kisüt elborult lelkében és üdvözült mosolylyal hagyja el anyja oldalán a termet...

máros, pék, mészáros, kereskedő — mind zsidó.

Hat hétig voltam Magyarországon. Meglátogattam a híres bucsujáró helyet, *Máriaradnát*, mely ami Máriacellünket meg sem közelíti. Pesten is voltam. A királyi vár igazán szép. Pest utcáin 100 ember közt nem volt 20 keresztény.

A horvátokat, tótokat, németeket, románokat, a kevés magyarok kínozzák, gunyolják. Jaj a győzőknek, ha a legyőzött katolikusok, nemzetiségiük vezetőkre találnak, akkor: „A magyarság nem lesz, hanem volt!” (Das Magyarenthum wird nicht sein, sondern ist gewesen)

Gyermekgyilkos szövetség Gyulán.

„Jó tanács“, amely öl.

Angyalcsinálás nagyban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Julius hónap elején — amint azt akkor megirtuk — nagy vakmerőséggel és üzletszerűen üzött bünténynek jutott nyomára a hódmezővásárhelyi rendőrség. Ez a büntény is abba a sötét krónikába tartozik, melyet az örök titokzatosság leple alatt könnyelmű anyák és lelketlen szülész nők irnak tele könyörtelenségre és állatias érzésre valló esetekkel. A hódmezővásárhelyi szülész nők segédkezet nyújtottak az elbukott leányzóknak, hogy szegyenüktől megmenekülhessenek s hogy az anyaság bélyegét ne viseljék.

A bábák ellen megindított bünvizsgálat szörnyű adatokat juttatott a nyomozó hatóság kezeibe. Beigazolást nyert, hogy három szülész nő éveken keresztül üzte az angyalcsinálást, vagy hogy a lapok hirdetési oldalán megszokott kifejezéssel éljünk, évek óta olcsó pénzért „jó tanácsokkal“ látta el a hozzájuk fordult leányokat. Tanácsaikban pedig a pénzt tekintették alapul. Ki amennyit fizetett, ehhez viszonyított gyorsasággal mentették meg az anyaság szegyenétől is.

A hódmezővásárhelyi bábák bűne közelről érdeklí a békésmegyeieket is, mert ismét beigazolást nyert, hogy — éppen, mint a csorvási csodadoktor, — ők is mozgó gyógyszerövetséget alkottak s szereplésük színterül épp oly jogosan vallhatták Hódmezővásárhely és Szeged, mint Békésvármegye vidéket. A vásárhelyi rendőrségnél fekvő akták tanúsítása szerint az angyalcsinálási bűnperben több szegedi asszony és gavallér is szerepelni fog. Ezek a bűnbarlangok országos híreik voltak s ügynököket tartottak minden nagyobb gócpontban.

Békésvármegye területén két „ügynökük“ is volt: Gyulán és Mezőberényben. Beigazolást nyert, hogy három gyulai varróleány is állandó látogatójuk volt. Mezőberényből egy öreg asszony és egy leány tett ellenük terhelő vallomást, akik azt állították, hogy egy ízben, amikor éppen az egyik gyulai leányon végeztek „műtétet“, jelentek meg a bábák közös tanyáján. A leány sikoltozásaitól olyan félelem vett rajtuk erőt, hogy nem akarták magukat alávetni a „jó tanácsoknak“ s inkább a szegényt viselték el. Azóta mindketten anyákká lettek már.

E vallomás alapján most a gyulai varróleányokat is beidézi a hódmezővásárhelyi rendőrség.

Véres zavargások Marokkóban.

Lázadó néptörzsek.

Mészárolják az európaiakat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1.

Az algezirászi konferencián hozott marokkói rendőrségi intézkedések, úgy látszik, nem szüntették meg azt a forrongást, amely a marokkói néptörzsek között évek óta uralkodik és amelynek egyik megnyilatkozása a bizonyos időszakokban egyre megisméltendő véres zavargások. Most is három törzs hirtelen megtámadta Casablancát, Marokkónak ezt az Atlanti-óceán mellett fekvő kikötőjét, több európaiat lemészárolt, fosztogatott és rabolt anélkül, hogy a szultán hatalma elnyomhatta volna a lázongókat.

A több emberáldozatot követelő fölkelesről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Tanger, aug. 1. Casablancából pesszimisztikus hírek érkeznek. Egy német hajó számos ott lakó zsidót hozott ide, a kik azt beszélnek, hogy három törzs behatolt a városba és felháborodva az erődök és vasutépítések miatt, azzal fenyegetőztek, hogy meggyilkolják a vasuti munkásokat. Egy szemtanu közli, hogy az említett törzsek tegnap reggel behatoltak Casablancába és proklamálták a szent háborút. Állítása szerint öt franciát, két olaszt és egy spanyolt megöltek. Benschülöttek fosztogatják az üzleteket. Az európaiak még idejekorán elmenekülhettek, a katonákra bízva a kikötők és az erődök védelmét.

Tanger, aug. 1. Tegnap délben Casablancában mészárlás volt az európaiak közt. Benschülöttek már előbb beszélték, hogy szomszédos törzsek öt nap mulva megtámadják a várost és az erődök építésénél alkalmazott franciákat lemészárolják. Ezután ők maguk botokkal és késekkel megtámadták azoknak honfitársait és a megöltek holttesteit elégették. Csak este sikerült több európainak elmenekülni. A francia konzul helyén maradt.

Páris, augusztus 1. A Havas-ügynökség egyik híre szerint a casablancái zavargások híre megerősítést nyer, de meglehet, hogy a közölt részletek túlzottak. Hogy azonban az események a kormányt készületlenül ne találják, tegnap este megtette a kormány a szükséges intézkedéseket, hogy Casablancában szükség esetén megvédelmezze az ott tartózkodó külföldieket.

Tanger, augusztus 1. Dr. Merle francia orvos, aki Casablancából ideérkezett, a következőket beszélte el:

— Számos benschülött érkezett Casablancába azon ürügy alatt, hogy gabonát akar a vásáron eladni. Ezek összegyűltek tegnap délben a kikötőben, szidalmazták az európai őrséget, ütötték-verték őket, majd pedig meg is gyilkolták. Az európai munkásokat, kik már fegyveresen jelentek meg az utcákon, a benschülöttek megtámadták és lemészárolták. A zsidó boltosok becsukták üzleteiket és egy német hajóra menekültek. A spanyol konzulátus egyik titkára szintén elutazott. Az ideérkezett hajó kapitánya kijelentette, hogy a zavargásokért a casablancái basát terheli a felelősség.

Tanger, augusztus 1. Mikor dr. Merle

Casablancában hajóra szállt, a katonák csónakját mindaddig visszatartották, amíg nekik meg nem fizette a kíséretükért követelt díjat. A casablancái kikötőben két angol és egy német gőzös fekszik. Ezek egyike ma reggel fog ideérkezni. A Galilée nevű francia cirkáló tegnap este 7 órakor Casablancába indult.

Tanger, aug. 1. A tegnapelőtti mészárlásnak kilenc európai esett áldozatul, akik közül 5 francia, a többi olasz és spanyol. A lázadás a kikötő építése ellen irányul és ezért rombolták szét a mezei vasutat is. Egy hajó 400 menekülő zsidót vett föl. A kikötőben 3 kereskedelmi hajó horgonyoz, hogy szükség esetén az összes idegenek elmenekülhessenek.

A pikáns talizmán.

Férjfogás akadályokkal.

A kuruzslónő villogása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Nagyon különös és minden ízében pikáns történetről beszélnek néhány nap óta Hódmező-Vásárhely ugynevezett magasabb köreibben, hol a z-urok teremnek. Annál csodálatosabb, hogy még ott is felülnek a babonát terjesztő cigány-asszonyoknak. Leírjuk a történetet, úgy, amint megesezt.

A multszombaton az egyik fiatal ügyvédnél megjelent az anyóságra áhító mama és megbizta az ügyvédet, hogy egy ismert kuruzsló ellen csalás miatt tegyen följelentést. A cigány-asszony állítólag 200 koronát csalt ki a matától.

Az ügyvéd ismervén az ilyen esetek következményeit, ajánlta, hogy egyezséget próbáljanak. Ha a cigányasszony visszatéríti legalább felét a kicsalt összegnek, akkor ne üldözzék.

A cigányt felcicitáltatta a rendőrségre. A kitűzött időre az ügyvéddel együtt megjelent a leány és a mama is. A tisztviselő előadta a panaszt:

— Maga 200 koronát kicsalt a családtól! Beismeri a csalást?

— Én nem csaltam! — tiltakozott az asszony. — Én szolgálatomért kaptam a pénzt.

— Miféle szolgálatért?

— Amit a nacscságának tettem.

A tisztviselő kíváncsi volt arra a nagy szolgálatra s tovább faggatta a kuruzslónőt. A család elképpedésére általános csodálkozás mellett tárta föl a helyzetet a szabadszáju cigány-asszony.

Bejáratos régen a házhoz, — ugymond — s egyszer bizalmasan közölte vele az asszony, hogy szeretné a leányát férjhez adni a vásárhelyi aranyifjuság egyik tagjához, aki udvarol is a leánynak. A beszélgetés során kérdezte tőle, tudna-e valamit ajánlani, hogy a család kívánsága a férjhezmenést illetőleg mtelőbb teljesüljön. A cigányasszony kapott az alkalmon

— Hogyne tudnék kérem! Mondta áradozva. De az drága dolog ám! . . .

Ezután rábeszélte az urí mamát, hogy csinos lánykája lenge fehér ruhájának legdiszkrétebb részéből vágjon le egy darabot s azt a cselédje révén csempéssze a kiszemelt fiatal ur ágyába. Ő ezért a jó szolgálatért kapta a pénzt.

— Még rá is fizettem, kérem főkapitány ur, mondta teleszájjal a vén asszony.

A mama, meg a lányka majd leszédültek szegyenletükben. Szólni sem tudtak az intim leleplezés hallatára. Felvilágosította őket az

ügyvéd, hogy ha üldözik a nőt, majd a nyilvános tárgyaláson is szóba kerül ez a vőlegényfogási módszer. Erre lemondtak az üldözéstről s most vigan élvezi szerelményét a kuruzslónő.

A kis hölgy rettentően szégyenli az esetet; az azonban, hogy a ruhadarab nem hozza-e még meg a vőlegényjelöltet, — eddig eldöntve nincs.

Károlyi István a ravatalon.

Előkészületek a temetésre.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 1

A nagykarolyi Károlyi grófi család feje: Károlyi István gróf immár kiterítve fekszik a nagykarolyi várkastélyban. A ravatalt még az éjszaka folyamán állították fel a kastély nagy ebédlőjében s a holttestet reggel helyezték a koporsóba. A halottat nem balzsamozták be, miután ez ellen a gróf életében több ízben tiltakozott. A ravatalos terem gyászpompája fenséges.

A hatalmas terem falait, mennyezetét és padlóját egészen feketébe vonták s ebből a gyászos feketeségből élénken tűnnek ki a színes cimberék, melyekkel a falakat szegélyezték. A holttest bizanci stílusú szarkofágban nyugszik, mely fölött baldachin borul. A szarkofágot tömör virág veszi körül, amelyeknek illata szinte nehezzé teszi a terem levegőjét. A virágok között hatalmas ezüst karos gyertyatartókban fehér viaszgyertyák égnek, halvány fényt szórva a halott arcára, a mely a sok szenvedés után is alig változott.

A halotton diszmagyar ruha van s mellette a koporsóban ott van a legionáriusi kardja és piros sipkája, a melyeket Klapka hadseregében 1886-ban viselt. Ezek voltak életének legkedvesebb emlékei s az özvegy grófné tette melléje, akinek sokszor mondta, hogy magával akarja vinni a sirba. A szarkofág előtt piros bársonypárnákon vannak elhelyezve csillogó rendjelei és kitüntetései s a feszület előtt felváltva állandóan apácák imádkoznak.

Károlyi György gróf ma reggel érkezett Nagykarolyba s nyomban édesatyja ravatalához sietett, ahol hosszasan imádkozott. A leánya, Melinda grófnő és ennek férje, Károlyi Gyula gróf csak holnap érkeznek haza Velencéből.

A temetés holnap, pénteken délután négy órakor lesz. A holttestet előbb a kastélyban beszentelik s beszentelés után Kaplonyba szállítják. Itt a holttestet a templomban már diszes ravatal várja s tulajdonképpen itt lesz a gyászszertartás, amelyet Boromissza Tibor szatmári megyés püspök, udvari papsága és a nagykarolyi papok végeznek. Szertartás után a koporsót elhelyezik a sirboltban.

Károlyi István halála szerte az országban óriási részvétet keltett. A halálesetről táviratilag értesítették Edvárd angol királyt, aki éppen tegnap tudakozódott a gróf hollyéte felől, a kormány összes tagjait s az udvarnagyi hivalt, valamint az egész rokonságot.

A ravatalra ma küldötte el koszorúját a Nemzeti Kaszinó, a Nemzeti Lovarda és a Tudományos Akadémia, a melynek igazgató tagja volt.

A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Nagykarolyi gróf Károlyi Istvánné szül. zombolyai és janovai Csekonics Margit grófnő, megdicsőült Erzsébet királyné Ó cs. és kir. Felsége palotahölgye, az I. oszt. Erzsébet rend tulajdonosa úgy a maga, mint gyermekei, nagykarolyi gróf Károlyi György, nagykarolyi gróf

Károlyi Melinda és férje nagykarolyi gróf Károlyi Gyula, ezek gyermekei Margit, Ella és Emma, — továbbá nagykarolyi gróf Károlyi Pálma férjezett cserneki és tarkói gróf Desseffy Aurélné, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy a legjobb férj, atya, nagyatyja és testvér, nagykarolyi gróf Károlyi István ur a magyar főrendiháznak örökös jegon tagja, a nagykarolyi kerület orsz. képviselője stb. stb. 62 éves korában hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, folyó évi július hó 31 én délután 8 órakor Nagykarolyban elhunyt.

A megboldogultnak hült tetemei a róm. kath. egyház szertartása szerint pénteken, folyó hó 2 án délután 4 órakor fognak a nagykarolyi várkastélyban beszenteltetni s innen a beszentelés után Kaplonyba vitetvén, az ottani családi sirboltban örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise áldozat szombaton, augusztus hó 3 án délelőtt 11 órakor fog Nagykarolyban, valamint az összes kegyuri templomokban a Mindenhatónak bemutatatni.

Nagykarolyban, 1907. évi augusztus hó 1 én.

Béke hamvainak!

Károlyi István gróf holnapi temetésén a magyar kormányt Josipovich Géza gróf, horvát miniszter fogja képviselni.

Wekerle Sándor miniszterelnök a kormány nevében az alábbi táviratot intézte az özvegyhez:

Fenkölt szellemű és a közügyek terén mindenkor önzetlenül munkálkodó férjének elhunytá folytán nemcsak Méltóságod, hanem a közügy is súlyos veszteséget szenvedett. Fogadja Méltóságod a gyászeset alkalmából a magyar kormány osztatlan részvételének kifejezését azzal, hogy a temetésén a kormányt Josipovich horvát miniszter, képviselő ur fogja képviselni

Wekerle, miniszterelnök.

Wekerle a maga és felesége nevében a következő részvétiratot küldte Károlyi István gróf özvegyéhez:

Mély megilletődéssel vettem tudtul a gyászhirot, amely velem Méltóságod férjének, jóbarátomnak elhunytát közli. Fogadja Méltóságod a haláleset alkalmával úgy a magam, mint a feleségem őszinte részvételének kifejezését.

Wekerle Sándor és neje.

A gyászoló család a magyar és a külföldi arisztokrácia köréből számos részvétiratot kapott.

Gyilkos rendőrök.

Agyonverték egy zsebtolvajt.

A bácskai virtus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

A szabadkai rendőrlégénység nem valami művelt emberekből áll. Egyszerű parasztemberek azok valamennyien, akik nevetségesen csekély bérért teljesítenek terhes és felette nehéz szolgálatot.

Ez a két dolog: a tudatlanság és a fárasztó szolgálat feletti elkeseredés már nem egy végzetes tragédiának vált okozójává.

A műveletlen és kifáradt rendőr nem igen képes fékezni indulatait, s olykor megfélekedezik arról, hogy az oldalán levő kard, a vállán levő puska arra való, hogy azzal embertársait megvédje, nem pedig arra, hogy verekedésre és ok nélküli vérengzésre használja fel fegyverét.

Most emberhalált okozott Szabadkán a rendőri fegyver.

A városnak ugynevezett harmadik körében lakott Molnár Gilice András notórius tolvaj, ki állandóan rendőri felügyelet alatt állott. A rendőrök éjjelenként elmentek Molnár-Gilice házához, hogy megnézzék, otthon van-e a tolvaj?

Tegnapelőtt éjjel is ott járt Molnár Gilicénél a két főből álló rendőrorjárat. Ugy látszik valami miatt összeveszttek a rendőrök Molnár Gilice Andrással, mert a köztük keletkezett pörpatvarnak verekedés lett a vége és Molnár-Gilicét több helyen vérezve, ajultan hagyták hátra a közrendőrök.

Ma délelőtt Molnár Gilicéné bejelentette a rendőrségen, hogy férje tegnap meghalt. A halál okául azt mondta, hogy férjét a rendőrök súlyosan bántalmazták. A panasz folytán megvizsgálták Molnár Gilice holttestét s az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Molnár halálát az erős ütlegelés következtében beállott belső elvérzés okozta.

E nyomós gyanuok alapján a kapitányság letartóztatta a rendőri orjárat két tagját Milánkovits Bódog és Kopilovits Ferenc közrendőröket.

A letartóztatott rendőrök tagadják, hogy ők bántalmazták volna Molnár Gilice Andrást.

Sodoma.

Az olasz kolostorok botránya.

Apácák és barátok bünei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

A milánói Fumagalli-féle Isánya-nevelő-intézet botránya ugylátszik valóságos lavinát indított meg. Amióta kiderült, hogy a jeles intézet, teljesen a hivatalos tanterven kívül, gyermekrontással is foglalkozott, azóta se szeri se száma a leleplezéseknek. Minden kolostor gyanus és a gyanúsítások meg a leleplezések néha elég mulatságos félreértésekre, tévedésekre szolgáltatnak alkalmat.

Igy az egyik velencei szociálista lap a nemes Giovanni Bocaccio fantáziáját megpirító históriákról ír, szenvedélyes és nagy szerelemről, amely a felebaráti szeretetnél is jobban összefűzte a San Francesco a Porto barátkolostornak tagjait az egyik velencei női rendnek apácaival. Ennek a nagy szerelemnek rovására irandó az, hogy az apácák közül egyik másik gyermekelhajtási kísérletek következtében meghalt, mások pedig áldott állapotban zengenek szelozsmákat az Urnak dicséretére.

Ezzel szemben a velencei „Di fesa“ című klerikális ujság cáfol és cáfol. Az érvei elég alaposoknak látszanak, ha igazak. Az idézett lap szerint ugyanis a vádolt rendnek tagjai között nincs csak egy is, aki legalább hatvan esztendősen nem lenne, ez pedig nem az a kor, amely alkalmas lenne arra, hogy anyává legyenek. A rendnek főnöknője, akiről a szociálista lap azt írta, hogy magzatelhajtás ölte meg a múlt évben, a Di fesa szerint nyolcvanegy éves volt és halálában mindenesetre nagyobb szerepe jutott a végelgyengülésnek, mint egyébnek.

Ennél komolyabbak azonban azok a hírek, amelyeket Turinból jelentenek nekünk. Eszerint a turini rendőrprefektus alapos vizsgálat és nyomozás után bezáratta a Santa-Barbaráról elnevezett rendnek iskoláit, még pedig azért, mert az intézet vezetői mellőztek minden higieniai óvszabályt, a gondjukba bízott gyermekeket pedig koldulásra használták. A szalesi Szent-Ferenc nevét viselő alassioi konviktus is szigorú vizsgálat tárgya volt, amelynek során

rendkívül terhelt adatok kerültek ki. A vizsgálatra az adott okot, hogy egy asszony levélben elpanaszolta a rendőrségnek, hogy kislánya a konviktusban többszörös erkölcsstelen merényleteknek esett áldozatául.

De ezzel még nem áll meg a lavina. Milánó közelében egy faluban a parasztlakosság a minap megtámadta a plébániát, állítólag azért, mert a derék lelkipásztor *nemre való tekintet nélkül* erőszakot követett el fejletlen gyermekeken. A lázongás lecsillapítására a milánói rendőrprefektus nagy rendőrkészletet küldött ki. Ami a *Fumagalli* intézet botrányát illeti, jelentettük, hogy az intézetet bezárták, ajtáit lepecsételték. A porre való készülődés közben pedig az egyházi és világi hatóságok vetélkedve dolgoznak azon, hogy egyik a másikára háritsa a botrányért való felelősséget.

Baross kútja.

*

A pázsit közepén, amely eddig szent és sérthetetlen volt, serdületlen fák és gömbölyűre nyírt bokrok között készen áll a kut, amely Baross Gábor emlékeztetének készült. A karcsu márványtalapzatba beleerősítették az izléses, könnyű vas felsőrészt, s már csak a festés választja el attól, hogy a megnyitó beszédek meguszhassa.

Rossz szokásunk nekünk, hogy valami csak addig kívánatos, addig tetsző nekünk, a míg nincs meg; mihelyt formába buvik, mindiárt hibákat látunk rajta, sőt az egészről elmegy a kedvünk. A Baross parkban fölállított diszkuttal nincs okunk ezt tenni. Sok mindenféleképp örülünk ennek a diszkutnak. Elsőben is azért, hogy kut és nem szobor. Szobrokra bizonyára szintén szükség van, s vannak eszmék, hősök, nemzet-óriások, akiknek emlékét csak szoborral, bronzba öntött képmással vagy allegóriákkal lehet kellően megbecsülni. De mintha a vidéki városok között betegséggé fejlődnek a szobrok után való vágy, amelyet a német bizonyára *Monumenten-Wahn*-nak keresztelne. Mindegyik csak akkor érzi magát valaminek, ha legalább néhány szobra van, nem törődve azzal, hogy a szobornak van-e művészi értéke, és hogy igazán szoborral kellett kifejezni azt a maradandóvá tett eszmét, amelyet a szobor hirdeti?

A szobrok nemcsak kegyeletes célokat szolgálnak, de művészi értékű díszek is az utcáknak, tereknek. Ennél fogva az, ami nek művészi értéke van, ép úgy alkalmas a kegyelet kifejezésére, mint a szobor. A külföldön, különösen a német városokban a szobrokkal egyenlő művészi értékű nevezetességek a diszkutak, amelyek igen gyakran egy-egy kiváló férfiú emlékét hirdetik.

Aradon is eleinte szobrot akartak állítani Baross Gábornak, — és ép a zord anyagiak terelték az ügyet az életrevaló eszméhez, hogy szobor helyett művészi kivitelű diszkutat állítsanak arra a helyre, ahol Baross Gábor az aradi kiállítást megnyitotta. (Ezt a helyet azért is meg kellett jelölni, mert azóta se volt Aradon kiállítás, s egyhamar alig is lesz.) És az a mód is dicsérendő, ahogy az aradi fa- és fémipariskola a diszkutat megcsinálta. Ha telerakták volna Baross Gáborra emlékeztető emlémmákkal, a szárnyas kerékkel, az ipar malomköveivel és kalapácsaival, s a kereskedelem Hermes-palcájával, bántó, szürke dolog lett volna. Nem: a diszkut egyszer-

rűen szép és ez a szép méltó arra, hogy Baross Gábor emlékeztetőt hirdesse.

Es mégis van egy hibája a diszkutnak. Az ilyen kutakat, — legalább a külföldön — úgy szoktuk meg, hogy hatalmas vizsugarakat ivelnek a levegőben, vagy hogy a sarkaikra aggatott szörnyek és Meduza fők szájából állandóan friss víz csobbanjen. Forró időkben szinte üdítően hat ennek a látása. A Baross diszkut híjával lesz ennek. Három csap lesz az oldalán, amelyek csak akkor adják a vizet, ha kell. Ez mindenesetre gazdaságosabb s be kell vallanunk, hogy a mai víz árak mellett bizony rá van utalva a város. Talán, ha a vízvezeték a miénk lesz, kevesebbe kerül ez a kicsi lukszus. (Igy avatkoznak be a városi közügyek a művészi szempontokba.) Addig a diszkutnak ezt a szinte szembeötlő fogyatkozását el kell szenvedni.

S van még egy hiba, bár arról a diszkut nem tehet. A Baross-parkban egy helyre, szinte szorosan egymás mellé került a Darányi János szobor, a Kövér Gábor emlék s most ugyancsak ezek tözsomszédságába tették a Baross diszkutat. Lehet, hogy ez a föllírás igazsága kedvéért történt, azért tudniillik, mert ép azon a helyen állott Baross, a mikor a kiállítás megnyitó beszédét tartotta, — de itt szabad lett volna egy pár lépéssel ártani a történelmi hűségnek, hogy a Baross park dolgait arányosabb, szebb módon helyezték el. Mert a történelmi igazság elmosódik, de a hiba, a melyet a szépség ellen elkövettek, állandó marad.

Az osztrák-horvát fegyverbarátság

Lueger támogatja a küzdőket.

A kormány rendszabályokra készül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1.

Osztrák-szláv és keresztényszocialista barátai támogatásában bizakodva, a horvátok nyíltan és titokban erősen készülődnek arra a küzdelemre, amelyet a magyar parlamentben a magyar koalícióval meg fognak vívni és amely az eddigi jelentések szerint obstrukcióvá fog fajulni.

A magyar kormány — félhivatalos közlés szerint — kezdi már megelégneni a horvátoknak a magyarság elleni szertelen agitálását és izgágaságait és rövidesen erősebb rendszabályokkal fog a pártütők ellen fellépni.

A horvát konfliktusról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A horvát kavargás ma már olyan méreteket ölt, hogy hovatovább erősebb oka lesz a kormánynak komolyan venni a nagy nekibuzdulást. A horvát koalíció és *Sediódczay* bán között egyre jobban kiélemez az ellentét, úgy hogy ma már *békés Rakegyezésről szó sem lehet.*

A horvátoknak elég rendbehozni valójuk akad a maguk szűkebb pátriájában, ám ez nem akadályozza meg őket abban, hogy teljes harc-késztséggel sorompóba álljanak a magyar érdekek ellen. Immár kétségtelen, hogy a parlament ősszel ismét *elkeseredett küzdelmek színtere lesz.* Ma már csaknem bizonyos, hogy a horvátok ismét obstruálni fognak. A legfontosabb állam-

érdekek ellen intézendő ezen u'abb mérenylet természetesen nem fogja készületlenül találni a magyar kormányt.

A sajtónak az a híre, hogy Rakodczay Sándor bán a legközelebbi napokban Budapestre utazik, ahol Wekerle miniszterelnökkel az új pártalakulás dolgában tanácskozik, alaptalan. A bán ősz előtt nem utazik Budapestre.

*

A horvát-szerb koalíció tudvalevőleg elhatározta, hogy a bánnal egy képviselő sem léphet érintkezésbe. Erről a határozatról állítólag a koalíció egy tekintélyes tagja tegnap így nyilatkozott:

— Ezt a határozatot nagy taktikai hibának tartom. Minden pártnak, így a mi koalíciónknak is az a természetes törekvése, hogy megtartsa parlamenti pozícióját. De hogy ez így történjék, ehhez szükséges, hogy a kormánnyal érintkezésbe lépünk, mert még nincs kizárva, hogy találkozik mód, hogy a mostani feszült és tarthatatlan helyzetben változás álljon be. Az pedig bizonyos, hogy a barátságos megoldás minden más utnál különb. Ha a bánnak sikerül a fejünk felett új pártot alakítani, akkor minden körülmények közt a második sorba kerülünk.

A nyilatkozat annyira jóindulatu, hogy nem nagy vakmerőség kell ahhoz a föltevéshez, hogy annak nem a koalícióban, hanem a báni palotában van a forrása.

*

Több lap megírta, hogy *Zagorac* koalíciós képviselő nemrégiben fölkereste *Lueger* bécsi polgármestert, akivel nagy barátságban hosszú időt töltött el. A polgármester ez alkalommal, a hírek szerint, kilátásba helyezte a képviselőnek a horvát törekvések meleg támogatását. Egy újságíró ma megkérdezte *Zagorac* ot, mi igaz a hírből, amire *Zagorac* kijelentette, hogy erről nem nyilatkozik, hanem a dolgról a *holnapi pártértekezleten fog bőven nyilatkozni.*

*

Susterics osztrák képviselő egy újságíró előtt kijelentette, hogy a fiumei rezolúció, amely annak idején mély szakadást okozott a horvátok és szlovének közt, már véglegesen elpusztult s ezzel a szlovének és a horvátok közt ismét megnyílt a barátság útja. Az osztrák parlamenti akcióban a horvátok és szlavonok egyesült erővel fognak dolgozni.

*

Egy fővárosi estilap mai számában ismét leleplezést közöl *Supilo* Ferencről, az izgága horvát pártvezérről. A cikk elmondja, hogy 1905. őszén, amikor a fiumei rezolúció tárgyalásai folytak, egy *Korchmáros* nevű fiumei hírlapíró azt az ajánlatot tette *Supilonak*, hogy Fiumének Magyarországhoz való tartozóságát ismerjék el a horvátok s ez esetben könnyen létesülhet a magyar és a horvát koalíció között a szövetség.

Supilo akkor készséggel elismerte Fiumének közvetlenül Magyarországhoz való tartozását, ma pedig élénken agitál ellene.

Egy másik fővárosi estilap *Supilonak Polónyi* Gézához intézett, 1905. október 3-ikán kelt alábbi levelét közli:

Igen tisztelt képviselő ur. Értesitem, hogy mai tanácskozásunknak nagy sikere volt. Teljes megállapodásra jutottunk és szívesen akarunk a magyar koalícióval

tárgyalásokba bocsátkozni. Ha a rezolúció ebben az értelemben létrejön, egészen pompás lesz. Z. is az én emberem, ő megért engem és elmondtam neki az én intencióimat. Kérem, tegye meg az állampolgári ügyekben a szükséges lépéseket, mert különben minden hiábavaló. Én nagyon hálás leszek. Beszéljen Kossuth-tal, mi egészen az urak rendelkezésére állunk.

Kitünő tisztelettel

Supilo.

A levélben emlitett Z. Zagorác György, aki akkor igen szegény papocská volt, ma pedig horvát képviselő és pártvezér.

Olcsó a becsület.

Szocialisták egymás ellen.

Mezőfi Vilmos mint panaszos.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Még az év elején történt, hogy Ecsedi Sándort, az újjászervezett szociáldemokrata párt Bihar községi csoportjának elnökét a budapesti központ holmi sikkasztás vádjá miatt kizárta. Egy ügyből kifolyólag a becsületében megtámadott szociálista elnök — aki egyébként nem indított rágalmozási pert — legazemberelte a párt vezérő embereit, köztük Mezőfi Vilmos országgyűlési képviselőt is.

A képviselő és két társa nem hagyta annyiban a dolgot, s a büntetőjárásbírószágon kerestek megtorlást. Ma itélkezett ebben az ügyben a budapesti kir. büntető járásbírószágs a három szociálista uron elkövetett sokrendbeli becsületsértésért mindössze 66 koronára ítélte Ecsedit, jeléül annak, hogy az újjászervezettek között elég olcsó a becsület.

Az érdekes tárgyalásról következőket jelentí fővárosi tudósítónk:

Az újjászervezett szociáldemokrata párt Bihar községi csoportjának elnöke Ecsedi Sándor ottani szijgyártó volt, akit azonban a budapesti központ ez év elején a pártból kizárt. Mezőfi lapja, a „Szabad Szó” megírván a kizárást, azzal vádolta Ecsedit, hogy a pártcsoport pénzét elsikkasztotta s ezért óva intette a párt tagjait Ecseditől. A volt csoportelnök a támadásra nem indított sajtópört, hanem egy ajánlott levelezőlapal válaszolt, amelyben ugy Mezőfi Vilmos képviselőt, mint a pártvezetőséget súlyos sértésekkel illette. Azt írta, hogy Mezőfi és társai bitangok, piszkos száju huncut gazemberek, akik ezekután felelősségre fogják vonni őt, mert különben a nép előtt le fogja leplezni manipulációikat.

A megtámadott pártvezetőség tagjai Mezőfi Vilmos, Bamberger János és Ladányi István becsületsértésért pörölték be Ecsedit a budapesti kir. járásbírószágnál, amely a vádlottat többször idézte, de az folyton bujkált a tárgyalás elől.

Ma negyedizben volt megidézve a vádlott, de ma sem jelent meg, mire Babó Lajos járásbíró megtartotta a tárgyalást. A panaszosokat ifj. Székely Dezső képviselte, a vádlottat Ladányi Ármín dr. védte.

A bíróság a vád ottat három rendbeli becsületsértésben mondotta ki bünyösnek s ezért 66 korona pénzbüntetésre ítélte s a felmerült ügyvédi költségben marasztalta.

A gyermekrontó gróf.

Továbbra is fogva marad.

A vádtaács határozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1.

A gyermekrontó Nyáry Rezső grófnak fogvatartása ügyében ma határozott a budapesti törvényszék vádtaácsa. A határozat lesujtó a családra, mert a vádtaács fentartotta a vizsgálóbírónak a fogvatartást elrendelő végzését. A gróf tehát egyelőre rab marad, ha csak rövidesen nem sikerül megállapítani, hogy perverzításait beszámíthatatlan állapotban követte el. A vádtaács, mielőtt végleg határozná e kényes ügyben, orvosszakértőket fog meghallgatni, akiknek véleménye alapján fog eldölni az iskolásleánykák megrontójának sorsa.

A vádtaács határozatáról szóló részletes tudósításunk a következő:

Nyáry Rezső gróft az előzetes letartóztatásból sikerült védőjének az ügy első fázisában kimentenie. Néhány nappal szabadulása után azonban a kir. ügyészség beadta vádiratát és hivatkozva arra is, hogy Nyáry Rezső gróf szabadlábra helyeztetésével alkalmat nyert hamis tanuk szerzésére és ez irányban kísérleteket is tett, újból is kérte előzetes fogvatartását. Ezt a Szlavke dr. t helyettesítő Takách dr. vizsgálóbíró el is rendelte.

A gróf védője a végzés ellen előterjesztést adott be, amelynek tárgyalását a királyi törvényszék vádtaácsa Langer bíró elnöklésével ma délelőtt kezdette meg.

Az előadó Csáder bíró részletesen ismertette az ügy előzményeit, pontról-pontra feltárta az eddigi tanuvallomásokat és egyéb bizonyítékokat. A gróf terhére rótt bűncselekmény, nevezetesen az apró iskolásgyermekkel üzött fajtalanokadás, ugy látszik, csakis a terhelt degeneráltságára vezethető vissza, mert a vádtaács az ügyész és a védő hozzászólása után fentartotta ugyan egyelőre a vizsgálóbírónak a fogvatartást elrendelő határozatát, ámde vizsgálatot és orvosi szakértők meghallgatását rendelte el a beszámíthatóság kérdésében.

Az orvosi szakértők: Schaffer Károly dr. és Minnich Károly dr. lehető rövid időn belül terjesztik elő szakvéleményeiket s azután újból döntés következik.

Balog Mária

a Szarvas-leány hóhérja.

Bizonyítékok a vizsgálóbíró kezében.

A cigányok a tettések.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1.

A dánosi mészárlás ügyében folytatott vizsgálatnak ma már szenzációs eredménye van. Egy félhivatalos könyomatos hirádasá szerint Aczél Endre dr. vizsgálóbíró kihallgatta már az összes letartóztatott cigányokat, akiknek bűnyöségéről a vizsgálóbíró kezében majdnem kétségtelen bizonyítékok vannak. A nyomozás adatai szerint az egyik őrizetben levő cigányasszony, Balog Mária volt az, aki a Szarvas-leány nyakat elmetszette. Ez a Balog Mária azután, hogy kikerülje az elfogatását, elvált a gyilkosságot elkövető vacsi karavántól és egy a vérfürdőben közre nem játszott kóbor cigánybandához csatlakozott. Így azután sikerült is elmenekülnie,

de csak a Tiszántulra jutott, mert a Hajduságban nyomozó csendőrök elfogták.

A vizsgálat legújabb eredményéről az alábbi távirati tudósítás számol be:

A debreceni csendőrség a Hajdudhháza körül elfogott két cigányasszonyt: Balog Mária és Lakatos Mária tegnap felhozta a pestvidéki törvényszék fogházába. Az albertirsai csendőrök a tegnapi szembesítés alkalmával határozottan felismerték Balog Mária, aki a gyilkosság idejében az alsó dánosi, jobban mondva a vacsi cigánykaraván kötelékébe tartozott. A nyomozat adatai szerint ez a Balog Mária aktív részt vett a Szarvas csárdai vérfürdő rendezésében. Ot gyanusítják azzal, hogy elvágta a szerencsétlen megbecstelenített leány nyakát. A gyilkosság után ez a veszedelmes cigányasszony hirtelen kivált a vacsi karavánból s elmenekült Tiszántulra.

A letartóztatva levő cigányokat Aczél vizsgálóbíró már mind kihallgatta. Ugyancsak előkerítették a csendőrök azt a magas termetű ragyás képű cigányt, aki ugy a gyóni, mint a dánosi mészárlásokbaa résztvett. Fabók, a gyóni rablótámadás áldozata határozottan felismerte benne egyik támadóját.

Az összes elfogott cigányok kétségbeesetten tagadnak, de tagadásuk dacára aligha fognak megmenekülni bünyetlenül. Nap-nap után újabb és újabb bizonyítékok jutnak a vizsgálóbíró kezébe. Ezek a bizonyítékok mind a cigányok bűnyöségét igazolja.

Surányi Ignácot, a letartóztatott cigányok egyikét tegnap délután Szikszay dr. törvényszéki orvos utasítására kiszállították a gyűjtőfogházban levő rabkórházba. Surányinak veszedelmes löseb van a lábán. Az elhanyagolt sebet csak gondos kórházi ápolás után lehet meggyógyítani.

A néppárt aknákat rak.

48-as kerületekben szervezkedik.

Utazás Lányi Mór mandátuma körül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1.

A magyar politikai pártok a nyár szelcsendjében bevonták viterláikat és lekönyulva, összegöngyölve simulnak az árbócokhoz viharverte zászlóik. Csupán a koalíciónak számra és sulyra egyaránt legkisebb pártja, a néppárt mozgolódik néha-néha és fekete csapatjával ki-kirohan a magyar népben nálánál jóval szélesebb talajjal bíró párt, a 48-as képviselők tábora ellen. Most is a bács megyei regőcei kerületnek nagyrészt függetlenségi választóit szólitja el az aratási munkák mellől, hogy a becsületes sváb és szerb lakosságban elhintse a fekete és éppen nem kívánatosnak tartott néppárti tanok magvait. A tavalyi általános képviselőválasztás során a 48-as Lányi Mór nagy többséggel képviselővé választotta a regőcei kerület, amelyet másokkal együtt, a néppárt most el akar hódítani.

A szövetségéstárrsal szemben elkövetett illojalitást igen éles szavakkal elítéli egy a kormányhoz közelálló körökből származó közlemény, amely fővárosi tudósítónk távirata szerint egész terjedelmében így szól:

A néppárt volt tudvalevőleg az, amely a koalícióhoz tartozó pártok fegyverbarátságát több ízben durván megsértette és a maga részéről nem egyszer megtörte. A

néppárt ma is folyton szeme előtt tartja önös érdekeit és a maga kicsinyes párt-szemponyjait nagy előszeretettel érvényesíti a függetlenségi párt rovására. Időnkénti heves kuruckodásával magának vindikálja a legfőbb hazafiúi erényeket és mindenkor kész learatni a népszerűség olcsó babérjait.

Politikai körökben fölháborodással beszélnek arról, hogy a néppárt ma is folyton madátum-ügyekben utazik. Így a szintizta függetlenségi *regőcei* kerületre vetette ki legutóbb hálóját és *Csátaljára* e hó 4-re *néppárti népgyűlést* hirdet a néppárt központi organuma. A néppárt programjáról és törekvéséről fognak Csátalján nagyhangú fölolvasásokat tartani és a pártközi megállapodással teljesen ellentétes akció nyilvánvaló célja: *elhódítani a regőcei kerületet a függetlenségi párttól.*

Hogy a néppárti fölkinálkozás teljes kudarcra és fölsüléssel fog végződni, az nem szenved kétséget. Am a legnagyobb letörés sem elég megbélyegzése a hamisítatlan néppárti intencióknak.

Az apa büne.

Merénylet a saját lánya ellen.

A mikalakai vadállat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Mikalakán ma letartóztattak egy elvetemült napszámos embert, aki a saját tizenkét esztendőös leánya ellen merényletet követett el. Az eset az egész községben nagy felháborodást keltett, s csupán a csendőrségnek köszönhető a minden emberi érzésből kivetkőzött pária, hogy a feldühödött lakosság agyon nem verte.

A visszatartó eset részletei a következők.

Tok György vaggongyári munkásnak, aki már évek óta Mikalakan lakik, nemrégiben elhalt a felesége. Az élni vágyó ember nem nézett más asszony után, hanem a saját 12 éves leányára vetette a szemét, akit kedveskedésével állandóan annyira elhalmozott, hogy a leány szinte rajongásig szerette az apját. Az apa és leánya lassanként teljesen elfelejtették azokat a korlátokat, amelyeket elébük a vérrokonság és a korkülönbség állítottak, s valósággal házasság életet éltek.

Ez a furcsa házasság eleinte az idealizmus határai között mozgott, utóbb azonban Tok György mind tolatódóbban viselkedett a leányával szemben. Minden különösebb ok nélkül folyton ölelgette, csókolgatta a leányát, akinek csupán akkor tűnt fel a dolog, mikor az apja olyan kívánságokkal állt elébe, amelyeknek jelentőségét nem is tudta. Eppen ezért élénken tiltakozott ellenük, később azonban engedékenyebb lett, s tegnapelőtt Tok György, az apa, ugyyszólván a saját beleegyezésével merényletet követett el egy olyan gyermekben, akit koránál fogva a törvény is véd s aki a tulajdon édes leánya volt.

A leányka a merénylet következtében súlyos beteg lett, úgy hogy orvost kellett volna hozzá hivatni. Tok György tudta, hogyha a leány orvosi vizsgálat alá kerül, napfényre jut az ő gázsága s éppen ezért maga próbálta pepecselgetni a leány baját. A vaggongyári munkás orvosi tudománya azonban csődöt mondott, úgy hogy elkerülhetetlenné vált az orvosi kezelés. Ekkor azután minden kiderült. Az orvos alaposan megleckéztette a lelketlen apát, akit azután feljelentett a rendőrségen.

A csendőrség a mai nap folyamán letartóztatta

Tok Györgyöt, egyben értesítette az aradi kir. ügyészséget, amely azonnal intézkedett a vizsgálat foganatolása iránt. Domokos Lajos vizsgálóbíró már ki is szállt a helyszínére, ahol még az est folyamán kihallgatta a vadállatias embert. Tok György *beismerte* bűnét, minek következtében az éj folyamán is fogva tartják, s holnap délelőtt bekísérik az aradi törvényszék fogházába.

A tulajdon édes atyja által megbecstelentett leánykát egyelőre otthon ápolják a szomszédok. Holnap a törvényszéki orvosszakértők fogják megvizsgálni, s azután, amennyiben szükségesnek látják, beszállítatják az aradi közpórházba.

Kristóffy nem politizál.

Beszélgetés a volt belügyminiszterrel.

Kémekek veszik körül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1.

Kristóffy József volt belügyminisztert a *Neues Budapester Abendblatt* munkatársa ma felkereste zugligeti nyaralójában és megkérte, hogy nyilatkozzék azokról a híresztelésekről, amelyeket *ischli* utjáról terjesztettek.

— Ön — mondta Kristóffy a hírlapírónak — az ischli összeesküvésről szeretne valamit hallani. A szép álmot sajnos szét kell rombolnom. Egyáltalában *nem voltam Ischiben*, sőt Fejérváry sincsen ott. Különben is hónapok óta nem voltam összeköttetésben Fejérváryval. Itt töltöttem a nyarat villamban és magánügyeim miatt mentem Bécsbe. A koalíció elhiheti, hogy ez nem volt politikai utazás és eszembe se jutott, hogy mint politikus utazzam.

Különös dolog azonban, hogy a koalíciós sajtó, amely folyton az én letörésem hirdeti, olyan nagyon érdeklődik az én jövősem-menésem iránt. *Minden lépésemet megfigyelik és ellenőrzik.* Ha elhagyom a házamat, detektívek követnek. A leveleimet egy *cabinet noir* nyitogatja fel, a telefonbeszélgetéseimet kihallgatják. Bécsben is detektívek jártak nyomomban és egyes koalíciós organumok valóságos detektív-szolgálatot rendeztek be kikémlelésemre. Mikor tegnap Bécsből hazajöttem, egy detektív várt a pályaudvaron. Ez odalépett a kocsimhoz — mint volt belügyminiszter valamit értek a dologhoz — gondosan megnézte a koffereimet, hogy a ráragasztott cédulákról megállapítsa, merre jártam. És mindez azért, mert teljesen letörtem.

Én magam mindezekből teljesen nem vonom le azt a következtetést, hogy passzibilis vagyok, csak logikusan azt következtetem, hogy a koalíciónak *gyenge lábón kell állania.*

Aktiv politikával nem foglalkozom, de persze nagy figyelemmel kísérem a dolgok menetét. Különösen érdekel a radikális mozgalom, melynek nagy jelentőséget tulajdonítok. Nem vagyok tagja ugyan a radikális-pártnak, de ismerem a mozgalmat, mert számos jóbarátom részt vesz benne. A radikalizmus egyre nagyobb tért hódít az országban és hívei is szaporodnak. Ezt nagy elégtétellel üdvözlöm.

Remélem, hogy ez a párt az őt megillető szerephez fog jutni a parlamentben. *Nem a koalíció ellen alakul a radikális*

párt. Ez a jövő pártja, amely az általános titkos választói jogot írta zászlajára. A koalíció ellen csak akkor száll sikra ez a párt, ha a koalíció el akarja sikasztani programjából az általános választói jogot.

A leleményes férj.

Adatszerzés a válóperhez.

Egy érdekes ítélet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Egy csongrádi iparosember mindenképpen válni akart a feleségétől, akit kikapósnak gondolt. A megindítandó válóper bizonyítékát szokatlan módon szerezte meg s a felesége feljósítva érezte magát arra, hogy e miatt bűnügyi följelentést tegyen ellene. A szegedi törvényszék a napokban igen érdekes indokolású ítéletet hozott ebben az ügyben, amelynek tárgya a következő:

Felber Mátyás csongrádi kovácmester külön él a feleségétől, aki ellen válóper akart indítani, mert abban a hiszemben volt, hogy az asszony őt egy P. nevű emberrel megcsalja. Bizonyítéka erre nem volt. Felberné Szentesre költözött már régebben a férjétől s ott bátyja házában lakott.

A kovácsnak tudomására jutott, hogy a felesége és a P. közötti állítólagos viszony Szentesen sem szűnt meg. Elhatározta, hogy „rajta-csipi” az asszonyt, nem boszúból, csupán azért, hogy bizonyítéka legyen a bíróság előtt a felesége hűtlenségéről. A komoly, a törvényszék előtt számottevő bizonyításhoz annak rendje és módja szerint két tanút is vitt magával. Éjnek idején felkereste a sógora házát, ahol a felesége lakott. Átmászott a kerítésen, belülről kizárta a kaput s a felesége ajtaja elé ment. Valahonnan előkerített fejszével döngelni kezdte az ajtót, miután Felberné az egyszerű felhívásra nem nyitotta fel a szobáját. A gyöngédtelen bekopogtatásra kilöttek a szobából s Felber a kezén meg is sebesült. A lövést káromlás követte. De a kovács fel se vette sem a szidalmakat, sem a sebesülést.

— Meg van! Hallottátok? — kiáltotta a tanúk felé.

A szitkozódó hangja ugyanis nem volt női hang s Felber felismerte a káromlóban a felesége udvarlóját. Elérte a célját s a körülményekhez képest *elégedetten távozott.*

Felberné és a bátyja magánlaksértés miatt följelentést tettek Felber ellen. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy a lakás, amelybe ő behatolni akart, a feleségé volt, nem pedig ennek a bátyjás s hogy ő csak bizonyítékot akart szerezni a válóperéhez.

A törvényszék elfogadta ez érvelést, s Felber Mátyást felmentette azzal az indokolással, hogy a vádlottnak joga volt a felesége lakásába behatolni s a hűtlenségről bizonyítékot szerezni. Az ügyész felebbezett.

SPORT.

+ Halmay Zoltán világbajnoksága. A Halmay Zoltán világbajnokunk által vasárnap a negyed angol mértföldes távra (402 $\frac{1}{4}$ méter) 5 perc 31 $\frac{3}{4}$ másodperccel elért új világrekordnak híret az európai és az angol sajtó érthető szenzációként közli. Minden ujság a magyar uszóverseny-ők magas klasszisu fölényéről beszél, a mihez nem csekély mértékben járult hozzá Halmay Lajos is frankfurti győzelmével, aki ellen a tavalyi athéni 500 méteres uszás világbajnokság győztese, Sheff Ottó, éppen az 500

méteres versenyben nem is állt ki a starthoz. Abból az alkalomból, hogy a 402¹/₄ méteres világrekord birtokosa magyar uszóversenyző lett, alább közöljük a negyed angol mértföldes összes rekordokat: Eddigi világrekord: Billington 5 p. 32¹/₂ mp. Eddigi országos rekord: Zachár Imre 5 p. 38²/₅ mp. Új országos és világrekord: Halmay Zoltán 5 p. 31³/₅ mp. Amerikai rekord: 5 p. 50 mp. Németországi rekord: 6 p. 17²/₅ mp. Osztrák rekord: 5 p. 44³/₅ m. Dán rekord: 8 p. 09⁸/₅ mp.

Császár és cár.

Rettegnek a nihilistáktól.

Találkozás a nyílt tengeren.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1.

Az orosz birodalom tüskés trónon ülő uralkodója ismét szükségét érzi annak, hogy találkozzék atyai barátjával, mentorával, a németek kongeniális császárával és ezért ma a világpolitika legizgalmasabb kérdése, hogy miről fog a két hatalmas imperium uralkodója a *nyílt tengeren* történő találkozáson tanácskozni? Miként legutóbb a kronstatti entrevue alkalmával, úgy most is a bombavető nihilistáktól való félelem készíti a császárokat arra, hogy hatalmas páncélváraktól körülvett jachtokon cseréljék ki eszméiket, amelyekről természetesen csak annyi jut nyilvánosságra, amennyit a külügyi hivatalok közölni jónak látnak.

A mostani császártalálkozás elővigyázati rendszabályai túlhaladják még az előző alkalmakkal tett intézkedéseket is, mert ezuttal még a találkozás napját sem hozták nyilvánosságra. Valószínű, hogy az uralkodók *szombaton* fognak találkozni és megbeszélni a világpolitikai kérdésekhez való állásfoglalásukat.

Távirati tudósításunk a következő:

Berlin, augusztus 1. Még nem egészen bizonyos, hogy augusztus 3-án vagy 4-én fog-e az orosz cár és a német császár találkozni. Bizonyos azonban, hogy a két uralkodó a *sík tengeren* találkozik és hogy a cár a *swinemünde*i kikötőben való 3-4 napi időzés során *nem fog a szárazföldre lépni*. A cár biztonságára megszemenő intézkedéseket tettek.

A találkozás politikai jelentőségére nézve jól informált helyről közlik, hogy azzal csak a két uralkodó közötti jó viszonynak és a *béke és nyugalom iránti általános óhajnak akarnak kifejezést adni*. Oly tervekről és szándékokról, amelyek más nagyhatalmak érdekeit érintenék, egyáltalán nem lesz szó. A találkozás nem Anglia ellen irányul, sem nem célja Oroszországot Franciaországtól elvonni.

London, augusztus 1. A *Morning Post* jelenti Pétervárról: A cár küszöbön lévő találkozása Vilmos császárral itt félreismerhetetlenül *rossz benyomást tesz*, különösen azért mert tudják, hogy a találkozáson *Bülow és Isvolszki* is megjeleik. A közvélemény abban a meggyőződésben él, hogy a német császár barátsága a cár iránt a reformok szempontjából semmi jót sem helyez kilátásba. A birodalom egyik részében sem látják a cár találkozását nagyobb bizalmatlansággal, mint Orosz Lengyelországban, amire vonatkozólag érdemes emlékeztetnie idézni Dmovszkinak, a lengyelek vezérének a дума felosztása után mondott szavait:

— En még mindig az orosz-angol fözeledés mellett vagyok, mert az a meggyőződésem, hogy Lengyelország nem szabadulhat fel mindaddig, míg Németország befolyása Oroszországban meg nem gyengül.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédegyesület e hó 3-án szombaton délelőtt 11 órakor a városháza dísztermében Müller Károly helyettes elnök elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tart. A tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri az Igazgatóság.

HIREK.

Pató Pál a torony alatt.

Arad, augusztus 1.

A város bölcs urainak már sok van a rováson nemtörődomségük, egyes dolgoknak halogatása miatt. Ha valamit tenni kell, felhangzik a sablónos jelszó: *Ráérünk erre még!* Így volt ez a rendőrlégénység drágasági pótlékával is. A terhes szolgálat sulya alatt görnyedő rendőrlégénység panaszos szóval fordult a városhoz, hogy könnyítsen sulyos helyzetén, adjon neki drágasági pótlékot, mert az egyre növekedő drágaság miatt szinte lehetetlen a megélhetés.

Egyszer elutasították a rendőrök kérelmét azzal az indokolással, hogy nincsen pénz. Ugyanekkor nehéz ezreket szavaztak meg — *aszfaltozásra*. Ugy gondolkodtak ugyanis a város urai, hogy ha a rendőr korgó gyomorral áll az utcáson, legalább szép sima aszfalton álljon.

A rendőrök újból kértek. Könyörgésük most már a kétségbeesés jai kiáltása volt. Ez elől nem dughatták be füleiket a város urai. Megszavazták a husz százalékos drágasági pótlékot. Az ügy megjárta a belügyminiszteriumot, vissza is került azzal, hogy *április elsejéig* visszamenőleg kapják a rendőrök a drágasági pótlékot. Több ízben kérdezősködtek a nyomorgó rendőrök, hogy hát mikor is kapják már meg a pénzt. Majd elsején! volt rá a felelet.

Azóta elmúlt több elseje is s a drágasági pótlék kiutalványozásáról szó sincsen. Még csak nem is vitték az ügyet a közgyűlés elé. Mert még mindig járja a jelszó:

— Ráérünk erre még!

Az urak ráérnek. Az urakat nem érinti annyira a drágaság, mint a nyomorult néhány fillérért szolgáló rendőröket. Most már cselekedni kell. A város ugy sem nyer azon, ha rendőrei minél később kapják meg a pénzüket. A rendőrök már zúgolódhatnak s nem a legjobb véleményrel vannak az urak felől. Joggal. A város *Patópályai* gondoljanak a szegény rendőrökre s adják meg nekik, ami ugy is az övék. Hamar adják meg, hiszen tudhatják, hogy kétszer ad, ki gyorsan ad!

— A pátriárka temetése. *Karlócáról* táviratozzák: A kongresszusi választmány ma délelőtt kilenc órakor ült össze. A temetés napját vasárnap délelőtt kilenc órára tűzték ki. A kongresszusi választmány a temetési költségek fedezésére 6000

koronát szavazott meg. Amennyiben a költségek többre rugnak, mint a megszávozott összeg, a többletet a pátriárka rokonságának kell fedeznie. A boncolási jegyzőkönyv *Brankovics* pátriárka halálának okául a régi lábsebéből származó rothadást állapította meg. Ennek a betegségnek következtében a szív és tüdő működése is megakadt. A rothadás a jobb láb infékcója folytán keletkezett, amig orbáncot okozott.

— A Rab-féle építkezés. Megirtuk, hogy *Rab* Ákos honvédfőhadnagy *Babó* Ilona megbízásából bejelentette a városi tanácsnak, hogy a Batthyány utcai ház építésének vezetésével *Hack* Frigyes építőmestert bizta meg. A tanács a bejelentést nem vette tudomásul, mert *Hack*-nak nem volt iparendélye. Az építőmester most iparendélyért folyamodott a kapitányi hivatalhoz, amely még nem adta azt meg, mert *Hack* mindezelig nem tudta igazolni, hogy két éves gyakorlata van. Másik érdekessége ennek az építkezésnek az, hogy ma a tanács tilalma dacára nyolc kőművesmunkás dolgozott a Batthyány utcai házon. Erről jelentést tettek a kapitányi hivatalnak, amely a nyolc kőművest *eltiltotta* a további munkától.

— Ismét dinamit-merénylet egy vonat ellen. *Fiumé*-ből jelentik: Az államvasutak vonalán, a szusaki horvát főgimnázium közelében elhaladó pályán, midőn a tehervonat 2 órakor arrament, *felrobbant egy dinamittöltény*, amely azonban *kárt nem okozott*. A robbanásról az állomásvezetőséget értesítették és az osztálymérnökség küldöttsége azonnal megjelent a helyszínen, mely konstataulta, hogy a robbanás sem a síneken, sem a pályatesten nem tett kárt. A vizsgálatot megindították. Egy verzió szerint gyermekesinyről van szó, de nem lehetetlen, hogy merényletet követtek el a vasut ellen.

— A déltiroli inzultus. *Trieszt*-ből táviratozzák: A német turisták között, akiket az irritanta olaszok inzultáltak, sokan vannak Németországból valók is, akiknek vajmi kevés közük van a déltiroli olasz törekvésekhez. Ezek is sulyos sebesüléseket szenvedtek és panaszuikat *diplomáciai ultra fogják tereelni*. Amint a vizsgálat kiderítette, az inzultusok sokkal sulyosabbak voltak, mint ahogy először hitték. A hatóságok, ahol csak lehetett, a *tüntetőket pártjára állítottak*. Mindössze öt századot rendelték ki a turisták védelmére és a *tüntetőket* tudták, hogy ezek sem fogják a fegyvert használni. Innen magyarázható aztán, hogy a zsendárok jelenlétében is oly vakmerően cselekedtek. Mikor *Calliano* állomáson az inzultált turisták a vonatra menekültek, az állomásfőnök megindította a vonatot, pedig jól láthatta, hogy az üldözöttek egy része még nem bír beszállni a nagy tömegen keresztül. Ennek folytán három németországi turista, köztük *Rosenfeld* berlini szakszervezeti titkár, aki *sulyosan megsebesült*, kénytelen volt az éjszakai sötétségben gyalog futni a legközelebbi állomásra.

— Megostromolt háziur. Nemrégiben megirtuk, hogy egy fővárosi háziur ellen, mert a lakóinak házbérét felemelte, a lakók tüntetést rendeztek. Ez eset ma este — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — megismétlődött. A Főti-utca egyik bérházának tulajdonosa egyik lakóját, egy szegény özvegyasszonyt és öt gyermekét kitétte a lakásból. Hiába könyörgött az özvegyasszony, a háziur hajthatatlan maradt. A házbán jobbra munkások laknak. Ezeknek körében hamarosan elterjedt a háziur irgalmatlan tetteinek híre. A lakók ma este összegyűltek a ház előtt és *zajosan tüntettek a házi-*

ur ellen. A tüntetőkhez a környék lakossága is csatlakozott. Este nyolc órakor a tüntetők a ház összes ablakait bezúrták és beakartak hatolni a háziur lakásába, ahova ez bezárkózott. Nemsokára husz lovasrendőr érkezett a vesztélyben forgó ház elé, hogy a tüntető tömeget széjjeloszlassa. A rendőröket kövekkel és üvegcserepekkel dobálták meg, sőt az egyik ház ablakából lőttek is a rendőrökre, a lövés azonban nem talált. A vezető rendőrtiszt erre vaktűzet vezényelt, amely azonban nem hatott. A tüntetők tovább dobáltak a rendőrségre, amely ekkor szigorubban lépett fel. A rendőrök hamarosan kiűrtették az utcát s így helyreállt a rend. A tüntetők nagyrésze a megostromolt házba menekült. A rendőri attack alkalmával számosan megsebesültek. *Kilenc embert letartóztattak.*

— **Ismét cigányfogás.** *Nyittról* táviratozzák: A csendőrség kilenc kocsi cigányt tartóztatott le. Valamennyit lefényképeztek és ujjlenyomatokat vettek le róluk.

— **Bojkottált plébános.** *Rózsahegy*ről jelentik: *Lucski* községben már hónapok óta valóságos forrongás van. *Párvy* püspök *Mojs* László ottani plébánost áthelyeztette egy sze pesmegyei faluba mert a legutóbbi képviselőválasztás alkalmával nem támogatta a néppárt jelöltjét, hanem a nemzetiségi jelölt mellett kerteskedett. A nép azonban rendkívül szerette *Mojs*t. A lucskiak küldöttségileg keresték fel *Párvy* püspököt, hogy ne helyezze el onnan plébánosukat, *Kakovszky* István azonban mindent elkövetett, hogy a püspök *Mojs* Lászlót áthelyezze. A püspök az elhelyezett plébános helyére *Szmizsár* Bertalant nevezte ki. A nép felkereste *Szmizsár*t, mielőtt a plébániát elfoglalta volna és tudára adták, hogy ne menjen *Lucskira*, mert a nép nem tekintli őt papjának. *Szmizsár* mégis elfoglalta plébániáját, a lucskiak pedig azóta *bojkottálják a templomot és a papjait.* A templomba nem járnak. A 2000 lélekkel bíró község lakói *egy fél év óta egyházi esketést nem kölnék.* Keresztelésre, temetésre a plébánost nem hívják. A bojkottált pap önmagának miséz, mert a nép — bár csendő. erőszakkal akarták a templomba kényszeríteni — kerüli a templomot. A lucskiak vasárnaponként a temetőbe járnak imádkozni. A plébános miséjét csak a gazdasszonya hallgatja.

— **A cipésmunkások mozgalma.** Az aradi cipésmunkások körében az utóbbi időben ismét sztrájkmozgalom észlelhető. A munkaadók és munkások nemrégiben közös gyűlést tartottak aziránt, hogy megbeszéljék egy közös egyesület létesítésének módjait. A gyűlés határozathozatal nélkül oszlott szét, mert a munkások egyike, *Sisz* Ferenc kiméletlen hangon támadta a munkaadókat. Ezek most azzal válaszolnak, hogy az építőiparosok szövetségének mintájára ők is szövetséget létesítenek. A cipésmunkások most azzal fenyegetőznek, hogy *sztrájkba állanak.* A sztrájkot véglegesen azon a szakgyűlésen mondják ki, amelyet vasárnap tartanak a városházán. Az izgató *Sisz* Ferenc ellen különben a munkaadók osztály elleni lázítás címén megindították a bünvádi eljárást.

— **Öngyilkosság egy étteremben.** *Budapest*-ről táviratozzák: Ma hajnalban a Pannónia-szálló éttermében föbelőtte magát tótlipcei *Fabricius* Béla nyugalmazott államvasuti főmérnök. A meglett kora ötvenhárom éves férfi egyedül ült az étteremben, nagyon jókedvű volt, cigány mellett mulatott s egyszerre csak elővett egy hat milliméteres angol revolvért és a jobb halántékába lőtt vele. A golyó elcsuszott és a jobb szemöldök íve felett hatolt a homlokcsontjába. — A mentők súlyos sé-

rülésével a Rókusba szállították. — Amikor első orvosi segítséget nyújtottak neki, akkor még eszméletlen volt, megmondta a nevét, a lakását és a foglalkozását, de öngyilkos kísérlete okáról megtagadott minden felvilágosítást. Levelét nem hagyott hátra. Az étteremben még késő éjjel is nagyon sokan voltak, s az eset természetesen nagy riadalmat okozott a vendégek között. Ugy látszik, *Fabricius* azért szánta el magát az öngyilkosságra, mert idő előtt nyugdíjazták.

— **Földrengés Munkácson.** *Munkács*ról táviratozzák: Tegnap este erős földrengés volt, mely éjjel többször ismétlődött. A lakosság nagy része félelmében az éjszakát az utcán töltötte. Szerencsétlenség nem történt.

— **Kisfaludy Károlyt körözik.** *Kisfaludy* Károly volt városi segédtsiszt, akit bélyegtolvajlásai miatt jogerősen elítélt a bíróság, tudvalevőleg ismeretlen helyen tartózkodik, s így az ítéletet nem lehet rajta végrehajtani. A hírhedt bélyegnyaló kézrekerítése tárgyában az aradi kir. ügyészség ma körözölevelet adott ki, amelyet a napokban az ország összes rendőrhátóságainak megküldenek.

— **Botrány a tárgyaló teremben.** Ily című, 18 ik számunkban megjelent cikkünkre vonatkozólag *Toldy* Zoltán dr. budapesti kir. aljárásbíró a következő levelet intézte hozzánk: „A lekvárral és páli kával való állítólagos megvesztegetésem ügyében a dolog úgy történt, hogy a polgári pör tárgyaása folyamán egy délelőtt, míg én hivatalomban voltam, *Mauruskyné* pálinkát s lekvárt vitt lakásomra s kérte feleségemet, hogy azt fogadja el. Feleségem azonban kijelentette, hogy ezt nem fogadja el. *Mauruskyné* erre úgy tett, mintha ebbe bele nyugodnék, de abból a szobából, hol feleségem gyöngéikelve feküdt, a konyhába menve a cselédeknek, kik feleségemmel történt beszélgetésének tanúi nem voltak, azt mondta, hogy a lekvár s pálinka ott marad s ezzel távozott. Mikor hazajöttem hivatalomból, csak akkor tudtam meg a történetet, s háznépemet erélytelen eljárásuk miatt megkorholtam, majd a legközelebbi tárgyalásán a polgári pörnek nyilvánosan megkorholtam *Mauruskyné*t eljárásáért s fölhittem, hogy haladéktalanul vitesse el a lakasomon cselédségemnél hátrahagyott lekvárt s pálinkát, mert különben megvesztegetés kísérlete miatt föl fogom jelenteni. Erre egy-két nappal *Mauruskyné* lakásomról a pálinkát s lekvárt elvitette.”

— **Megvert rendőr.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Tegnap egy izgága ember, *Stréda* Imre vasuti munkás, aki már négyszer volt büntetve, egyszer hatóság elleni erőszak, kétszer sikasztás és egyszer lopás miatt, bement a nyugati pályaudvar közelében egy vendéglőbe és italt kért. A vendéglős az izgága és már akkor kaptos embernek nem akart italt adni, mire az rátámadt a vendéglősre. A vendéglős végre is rendőrré küldött. Csakhamar megérkezett *Imre* IV. János 1639. sz. rendőr, aki távozásra szólította fel a duhajkodó embert. Ez most a rendőrnök támadt. A rendőr erre azzal vitte ki a korcsmából, hogy előállítja a nyugati pályaudvari őrszobába, de az utcán előkerült *Frics* Gyula vasuti munkás segítségére sietett munkástársának és addig szidta, becsmérelte a rendőrt és izgatta az összeverődött tömeget, amíg ez rátámadt a rendőrré. *Strédát* kiszabadította, a rendőrt ütötte és bluzát letépte. A rendőr sipolására a helyszínére sietett több rendőr, akik *Imre* Jánost kiszabadították veszedelmes helyzetéből. *Strédát* és *Frics*t bevitték az őrszobába, onnan behozták a főkapitányságra. Itten megállapították, hogy *Frics* Gyula is volt már háromszor büntetve. Mivel azonban a rendőrök maguk azt állították, hogy *Frics* tetteleg nem bántalmazta őket, csak a tömeget izgatta, igazolás után elengedték, csak *Strédát* tartóztaták le.

— **A makacs birtokos.** Még 1906. december 20 án történt, hogy *Ordódi* Mihálynak az aradi határban lévő tanyáját, egy házat és mintegy hat hold földet *Boros* Gyula magánhivatalnok, pécskai lakos árverésen megvette. Bár az árverést jóváhagyó bírói végzés is a kezei közt volt, a birtokot még sem foglalhatta el, mert *Ordódi* semmi körülmények között sem volt hajlandó a tanyáról távozni. *Boros* Gyula végre is bírói beavatkozást kért, mire *Najmányi* Béla végrehajtó kilakoltatta a földjéhez görcsösen ragaszkodó embert. A kilakoltatás sikerrel is járt, s ekkor az új birtokos, hogy *Ordódi* visszatérését megakadályozza, egyszerűen lebontotta a tanyán levő rozoga lakóházat. *Ordódi* azonban ez nem hozta zavarba, s júniusban egy kulibát épített a bontás alatt lévő ház mellett és családostul oda költözött. Miután sem kérés, sem fenyegetés nem használt, a kétségbeesett új tulajdonos most a büntető járásbíróshoz fordult s azon a címen, hogy *Ordódi* a birtok használatában őt korlátozza, megtette a makacs gazda ember ellen a bünvádi feljelentést.

— **Szökés a ténolydából.** *Budapest*-ről táviratozzák: A lipótmezői elmeógyógyintézetből megszökött *Oesterreicher* József 34 éves nőtlen volt pénzügyőri fővigyázó. *Oesterreicher* a kertben sétált a többi betegekkel és eltűnését csak akkor vették észre, mikor a betegeket lakosztályaikba terelték. Szerencsére nem hiányzott csak egy beteg, *Oesterreicher* József.

— **Névmagyarosítás.** *Singer* István, Endre és László aradi lakosok vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel *Székely* re változtatták.

— **A művezető és a hamis pénz.** *Stern* Mór építészeti művezető tegnap elakart utazni Aradról s a pályaudvaron egy hamis forintossal fizetett a jegyért. A pénztáros azonnal észrevette a dolgot, s rendőrt hivatott, aki igazolásra szólította *Stern* Mórt. A művezető csupán annyit tudott a hamis forint eredetéről, hogy azt előző nap egy *Kossuth* Lajos-utcai üzletben váltás közben kapta. A rendőrség jegyzőkönyvet vett fel az esetről s áttette az ügyet a büntetőjárásbíróshoz, ahol hamis pénz forgalombahozatala miatt fogják felelősségre vonni.

— **Zavarok a szegedi pincéregyesületben.** Szegedről táviratozzák: Amióta a szegedi pincérek a szervezkedés terére léptek, az összetartás nem hogy nőtt volna közöttük, de az egyenetlenség napról-napra jobban lábra kap a pincéregyesületben. A polgármesteri hivatalhoz ma olyan panasz érkezett, amely erélyes intézkedést követel s amelyben a panaszkodók föltárják azokat a sérelmeket, amik az egyesület vezetésének mostani rendszerében éri a tagokat. A panasz azzal a kérelemmel végződik, hogy a polgármester ideiglenesen függessze föl az egyesület működését, a vagyont vegye a hatóság kezelésébe s rendelje el, hogy újból válasszanak ügyvezetőt. A szegedi pincéregyesület öt tagja intézte a panaszkodó beadványt a polgármesteri hivatalhoz. Az összes bajok kuforrásául a panaszkodók az ügyvezető intézkedéseit tudják be, akit azzal vádolnak meg, hogy szabálytalanságokat követ el s a felülfizetéseket csak azért követeli, hogy teljék neki a magas fizetésre fedezet. A panaszkodók aztán még azt is mondják, hogy a jelenlegi ügyvezető voltaképpen nem is az egyesület tagjainak összesége akaratából foglalta el ezen állását, hanem néhány önkényeskedő ültette az ügyvezetői székbe s erre az állásra még csak pályázatot sem hirdettek.

— **Dézsába fullt gyermek.** *Kurtics*on ma délelőtt *Komáromy* István 2 éves leánykája az udvaron, a kut mellett lévő vízzel telt dézsába esett és megfulladt. A kis leány színes cserepekkel játszott, amelyek közül egy a dézsába esett. Amint a vízből kiakarta venni, belefordult a vízbe s rövid kínlás után megfulladt. Mire észrevették, már nem volt benne élet. Az anya ellen gondatlanságból okozott emberölés címén megindítják az eljárást.

— Koponyák a csatornában. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A Váci-ut 4 ik számú ház előtt este csatornájavitási munkálatok folynak. Tegnap most a csatornában a munkások két emberi koponyát találtak. Hogyan kerültek a csontvázak a csatornába, mindeddig megállapítva nincsen. A két koponyát a rendőrök beszállították a VI. kerületi kapitányságra.

— A Gellérthegyi sziklaomlás. Budapestről táviratozzák: A Gellérthegyen történt sziklaomlás ügyében a székesfőváros mérnöki hivatala vizsgálatot tartott és arról győződött meg, hogy a multkor a villamos vasuti sinek felé lezuhant kődarabot csakis gonosz szándékból dobhatták le, mert az oly szilárdul állott a helyén, hogy a legnagyobb szélvihar sem döntötte volna le. Fölkérte a mérnöki hivatal a rendőrséget, hogy ebben az ügyben indítsa meg a bűnügyi vizsgálatot. Egyben pedig örök ki- rendeléséről is gondoskodott a mérnöki hivatal, hogy ilyen eset a jövőben elő ne fordulhasson. A tanács a tett intézkedéseket tudomásul vette.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, avábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

157

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 1.

Amerika $\frac{3}{8}$ olcsóbb. Kínálat és vételkedv korlátolt. 10 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	11.46—11.47	11.58—11.59
Zab októberre	8.17—8.18	8.22—8.23
Rozs októberre	8.87—8.88	8.94—8.95
Tengeri 1908 májusra	6.54—6.55	6.54—6.55

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	649.50
Magyar hitelrészvény	752.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 1. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 134—135 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 136—137 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 137—138 fillérig. Szerbiál: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéslétszám: Julius 29. napján volt készlet 38.321 darab, Julius 30. napján félhajtattott 724 darab, Julius 30. napján elszállított 100 darab, Julius 31. napjára maradt készletben 38.945 darab.

A hírt szerkesztés irányzata: Kellemes.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 1. —

Fehér Kereszt-szálloda. Vecsey Lipót főfelügyelő Budapest. — Latkóczy Imréné Budapest. — Abelsberg Miksa, kereskedő Budapest. — Horváth Gábor tisztviselő Pécs. — Szöllösi Béla pénztárnok Zombolya. — Kocsis Ferencné és leánya Déva. —

László Agoston igazgató és családja Debrecen. — Pizsk Gusztáv gyáros Lemberg. — Angyal Sándor bányagazdátos Resica. — Sapani János birtokos Zimony. — Komáromi Iván igazgató Zsolna. — Halbritter Ferenc gyáros Troppau. — Sperling Izó tisztviselő és neje Zombor. — Csillag Mihályné igazgató és fiai Gyöngyös. — Havas Boldizsár utazó Budapest. — Lorenz Adolf utazó Budapest. — Tennigó Gyula utazó Budapest. — Friedman Dezső utazó Budapest. — Strasser Alfréd utazó Budapest. — Heller Hugó utazó Budapest. — Hirschler Zsigmond utazó Budapest. — Nyiri Odön utazó Budapest. — Steiner Hugó utazó Bécs. — Lemberger Lajos utazó Bécs. — Pfeffer Emil utazó Bécs. — Lövi Félix utazó Bécs. — Schvarcz Herman utazó Bécs. — Szántó Gyula utazó Bécs. — Lantos Endre utazó Bécs. — Jung István utazó Nagyvárad. — Kramer Gyula utazó Nagyvárad. — Markovics Miksa utazó Debrecen.

Központi szálloda. Péterffy József igazgató Budapest. — Guttenberg Pál tanár Budapest. — Székelyi Imréné kereskedő Algyó. — Papp József építőmester Makó. — Bleyer Hugó gyáros Elberfeld. — Feinkuchen Bernát bérlő Buttyin. — Rédei Armin kereskedő Budapest. — Naszód Rezső tisztviselő Nagylak. — Niezky Pál gróf birtokos Sopron. Feik Ábrahám kereskedő Bécs. — Eisler Béla fatereskedő Budapest. — Tenenbaum Lajos igazgató Bécs. — Unger Lajos kereskedő Budapest. — Klein Géza vállalkozó és neje Déva. — Bakos Gyula jegyző Nagyzerénd. — Balog Gyula kereskedő Olmütz. — Rédei Armin kereskedő Budapest.

Pannónia szálloda. Petrovics János tanár Brassó. — Szervaczi Béla jegyző Tótalmás. — Polacsek Miksa kereskedő Józshely. — Zöldessy Zoltán hivatalnok Battonya. — Schönborn József magánzó Perjámos. — Fechner Samu utazó Budapest. — Ruzs Zsigmond kereskedő Békéscsaba. — Friedman Jakab vendéglős Szapáriliget. — Weisz Manó kereskedő Szintye. — Nika Sándor lelkész Almásill. — Urbán Sarolta magánzó Budapest. — Merkis Andor lelkész Karánd.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Kaszab Géza.

NYILTTER.*

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi gör. kel. román szentszék 2973—901. és 437—902. sz. végzései folytán a székudvari (Aradmegye) gör. kel. román menedékházhoz egy tanterem felépítésére f. évi augusztus hó 28-án d. u. 2 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 3376 kor. 97 fill.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy értékpapirban.

Az árlejtési feltételek, tervezet és költségvetés a székudvari gör. kel. román lelkész hivatalnál bármikor megtekinthetők.

Árverelőket semmiféle költség visszatérítését nem követelhetik.

A székudvari gör. kel. román iskola-szék 1907. évi július hó 28 án tartott üléséből.

1864

Crisán János, s. k.
jegyző.

Popa Aurél, s. k.
elnök.

Arad szenzációja!

Arad szenzációja!

MA

és a következő napokon a
KÖZPONTI SZÁLLODA
kerthelyiségében
az **Apollo-csoport** (Igazgatók: Ormai és Roland.) 1856
előadást tart.

Szigoruan családi műsor.
I. hely: 1 kor. 50 fill. II. hely: 1 kor.
Kezdeteste 8 órakor.
Esős idő esetén a t li-kertben lesz megtartva.

Vasárnap, augusztus hó 4-én
a tüzoltó-laktanya udvarán
egy hordó benzin lesz
tüzbe téve,

kérem mindazokat, kik robbanó folyadékok elárúsításával foglalkoznak, ezen tüzpróbát megtekinteni.

A robbanás mentes tartályok feltalálója:

1838

Glück.

Buzsáki gazdaságomból
augusztus 15-től kezdve
elsőrendű minőségű, tisztán kezelt
tej
kapható 24 fillér áron literenként
házhoz szállítva.
Bejelentések a pontos cím megjelölése mellett intézendők:
Leopold Zsigmondhoz
ARADON. 1829

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos
világítási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknel
vagy lakásváltoztatá-
soknál

villanyvilágítási
vagy 486

villanyos csengő

bevezetéseket vagy átalakításokat ju-
tányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József
villanszerelő Arad, Salacz-utca 2.

Leichner és Fleischer

1, Szabadság-tér 17.

si és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárúsítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban 772

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

Városi hirdetések.

13464—1907. kh.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földművelésügyi miniszternek f. évi július hó 11-én kelt 45.600 sz. körrendelete értelmében figyelmeztetem az állattartó közönséget, hogy a ragadós száj és körömfájás a hasított körmű állatok között az ország egyes vármegyéiben ismét terjedőben van. Szükséges tehát, hogy ezen kiválóan fertőző betegség korlátozására minden lehető intézkedés megtéessék, nehogy állatkereskedelmi érdekeinket súlyos veszteség érje. Felhívom tehát az állattartó közönséget arra, hogy a betegség fellépése, illetve behurcolása ellen a saját érdekében is minden lehető módon védekezzenek és ha valahol a betegség a legnagyobb elővigyázat dacára fellépett, azt az első tünet észlelése után azonnal jelentsék be a kapitányi hivatalnál és a betegség elfojtására elrendelt intézkedéseket a leggyorsabban végrehajtsák és azoknak pontos betartásával magukat is ellenőrizzék.

Arad, 1907. évi július hó 27-én.

Green, s. k.
h. főkapitány.

22287—1907. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magyar királyi kereskedelemügyi miniszternek 56551—1907. szám alatt kelt rendelete alapján közhírré tesszük, hogy a benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kigazdák részére szükséges adómentes benzin piaci és mérsékelt eladási ára folyó év augusztus hó 1-től a folyó évi november hó 30-ig terjedő időszakra, illetőleg további intézkedésig métermázsánként 24 (Huszonnégy) koronában állapított meg, amit a benzin piaci árának tekintélyes emelkedése tett szükségessé.

Mindazonáltal a most megállapított mérsékelt eladási ár a benzin jelenlegi piaci árával szemben lényeges és pedig mintegy 5—6 korona engedményt képez.

Egyben közhírré tesszük, hogy a szóban forgó egyezményt újabban két petroleum finomító gyárra kiterjesztettem, úgy, hogy a fentjelzett rendeletben megállapított árak mellett a kisiparosok és kigazdák részére adómentes motorbenzint mérsékelt áron a következő gyárak fogják szállítani:

1. Kőolaj finomító gyár részvénytársaság Fiume és Brassó.
2. Budapesti ásványolajgyár részvénytársaság Budapest.
3. Magyar petroleum ipar részvénytársaság Budapest.
4. Bihar-Szilágyi olaj-ipar részvénytársaság Mezőtelegd.
5. Szab. oszt-magyar államvasutttársaság magyar bányái, hütái és uradalmainak oravicai kőolajfinomító gyára Oravica.
6. Apolló kőolaj finomító részvénytársaság Pozsony.
7. Orsovai petroleum finomító gyár részvénytársaság Orsova.
8. Baruch Jeremiás petroleum gyáros Marosvásárhely.
9. Felső-magyarországi kőolajfinomító részvénytársaság Turóc-szentmárton.
10. Első Sátoralja-ujhelyi pet-

roleum finomító részvénytársaság Sátoralja-ujhely.

11. Hazai kőolajipar részvénytársaság Budapest.

Arad sz. kir. város tanácsától, 1907. évi július hó 26-án.

A városi tanács.

162—1907.

Hirdetmény.

A kedvezményes boritaladó fizetésére igényt tartó szőlősgazdák ezennel figyelmeztetnek, miszerint a házi fogyasztásra szánt évi bor szükségletüket az 1892. XV. t. c. re való hivatkozással f. évi szeptember hó 15-éig a fogyasztási adófelügyelőségnél bejelenteni el ne mulasszák.

Arad, 1907. évi július hó.

Lőcs,
tanácsnok.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceget 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel!

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyár árakon.

A szivattyú hengerből a bor utois cseppig kifolyik, a szőlő magvak néjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tűzi fecskendők

Súlyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabbak mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás; hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű be-

gummirözt, kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbban a jobbak, mint bármely be- vagy külföldi gyárban

Hónig Otte

n. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyú készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Gyógyáru üzletünkben

két tanuló felvétetik.

341

Vojtek és Weisz

gyógyáru nagykereskedése

== ARADON. ==

L á b i z z a d á s,
hónaljizzadás

ellen meglepő jó hatásu szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használatát által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a Phenolsav.

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETESEK.

Akinek

ismeretsög híján

házasárra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

bortort,
söngorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

mindeneket vétel vagy bérbévitel czél-
jából keresi.

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban ér czélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

Kis hirdetési

rovatát használja.

Jóakaró

szíves figyelmeztetését — bár kissé
késve jött — szívesen veszem; a
lehetőség szerint intézkedem. Ház-
tulajdonos. 1868

Egy kifogástalan,

kevésbé használt fegyver megvé-
telre kerestetik. Cim a kiadóhiva-
talban. 1839

Zökepenzesek figyeimébe!

Az összes befektetési értékek oly
alacsony árfolyam mellett szerez-
hetők be, hogy a befektetett tőke
legmagasabb kamatozása előre biz-
tosítva van. Mindennemű vételi
vagy eladási megbízásokat fix ka-
matozású értékpapírok, zálogleve-
lek, részvények vagy más érték-
papírokra, szigorú napi árfolyam
mellett eszközöl, és mindennemű
felvilágosítást szívesen nyújt Gold-
schmidt Sándor banküzlete Aradon,
Minorita-palota I. em. 1846

**2 jó karban levő kerti
pad megvételre keres-
tetik.**

Egy 6 szobás lakás

november 1-re kiadó. Cim: Peré-
nyi-utca 8. sz. 1865

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Veszünk könyvtárakat

egykes könyveket, Lexikonokat, jogi,
szépirodalmi és egyéb munkákat leg-
magasabb árban **Ingusz I. és
Fia** könyvkereskedésében Arad. 361

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

Boros Beni-téren

egy 4 szobás **erkélyes lakás**
november 1-re kiadó. Nemes Géza.
1854

Miután

férges hus czimen a hatóság el-
lenem vizsgálatot indított és a
sokféle híresztelésekkel szemben,
kötelességemnek tartom, a ó hir-
nek örvendő hentes üzletem meg-
védése végett, valamint hogy üz-
letemben forgalmi csökkenés ne
álljon be: adom a tiszta és legjobb
minőségű sertés zsirt 72, a téli
szalonnát 70 kr. kilóját és minden
hentes árut a legjutányosabb ár-
ban, bárki meggyőződhetik az áruk
kitünőségéről és számos elismerő
nyilatkozatot mutathatok fel. —
Hirlapi polemiaiba nem bocsátkoz-
hatom és kérem a n. é. közönség
szíves pártfogását. Tisztelettel Ga-
rai Károly Boczkó utca 2 sz. 1858

Kiadó lakás!

Aradon, József főherceg-ut 17. sz.
a., a néhai dr. Matavovszky Nán-
dor hagyatékához tartozó házban
egy 6 szoba és mellékhelyiségekből
álló lakás f. é. november hó 1-étől
kezdve bérbe adandó. Értekezhetni:
Szathmáry Gyula, ügyvéd, hagyat-
éki gondnoknál Aradon, Boros
Béni tér 10. sz. a. 1861

Aradon,

Boczkó-utca 8. sz. a. (arany csil-
lag szálloda-épület) egy 20 év óta
fenálló, jó forgalmu mész és szén-
kereskedés, nyugalomba vonulás
miatt, üzleti berendezéssel együtt
kedvező feltételek mellett azonnal
átadó. Bővebbet özv. Reiner Adolf-
né üzlettulajdonosnénál. 1847

Eladó ház!

A Borona-utcában 8. szám alatt
egy ház 30 év óta fennálló jó for-
galmu szatócsüzlettel eladó. Bő-
vebbet ugyanott. 1860

Egy magányos házban

Lipót-utca 10 a. alatt két szoba,
konyha, előszoba, veranda, vízve-
zeték, nagy kert november 1-jére
kiadó. Bővebbet özv. Gömörly Jó-
zsefné szőlőjében Kovaszinc. 1862

Kereselek

november 1 ére lakást magános
házban 4-5 szobával fürdőszobá-
val stb. lehetőleg kerttel. Ajánla-
tok: ifj. Klein Mórhoz, könyv és
papirkereskedés Arad, intézendők.
1869

Nagymennyiségű maculatura jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

KRISTÁLY

forrás

szénsavval telített ásványvizének **hittűnő
hatása előnyösen el van ismervé.**

Nagy kedveltségnek örvend ugy ha-
zánkban, mint a külföldön, ahol mindin-
kébb nagyobb tért hódít.

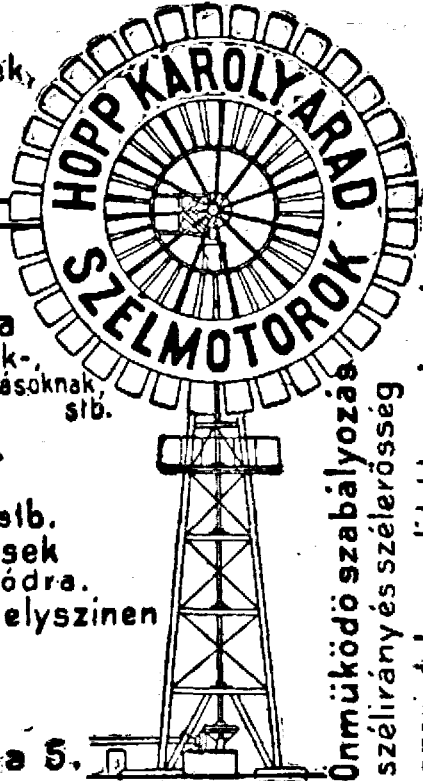
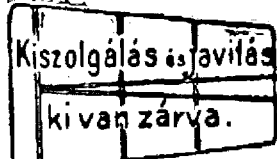
Ezrével állanak rendelkezésre orvosi
tekintélyek szakvéleményei, melyekben a
Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-
egészségesebb és legjobb asztali-
vizet ismerik el.

A Kristály-forrás szénsavval telített
ásványvize elsőrendű étvagyjavító, meg-
akadályozza a gyomorrontást, óv-
szert fertőző betegségek ellen.

Főraktár: Aradváros, Arad és
Csanádvarmegye és Temes megye
északi részére: **ELES ARMIN** tiszta- és
csemegekereskedőnél, Aradon. 1522

Szent Lukácsfürdő Kiválallat Budapest.

• Legolcsóbb üzemerő
malomok, mezőgazdasági gépek,
stb. részere.

Költségnélküli vizellátása
községek, gyártelepek, gazdaságok,
mezei lakások, villák, vasúti állomásoknak,
stb.
Megöntözése
kertek- és parkoknak.
Lecsapolása
tavak- és téglagyáraknak, stb.
Tervezés költségvetések
minden alkalmazási módra.
Tervezetek kívánatra a helyszínen
felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,

ARAD, Széchenyi-utca 5.

Önműködő szabályozás
szélirány és szélerősség
szerint. Legszolidabb szerkezet,
legmagasabb munkaképesség.

Mária-radnai határban fekvő 5 hold ki-
terjedésű

termő szőlő

(hegyaljai mótoros megálló mellett) elő-
nyös feltételek mellett

1848

eladó.

Értekezhetni Csukay Gyulánál, Kisjenőn.

Csodázan és rögtön hat
lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megnedvesítjük a lábakat, ak-
kor kétszeri alkalmazás után telje-
sen és biztosan megszűnik a cipők,
illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.